

Tuyên Quang

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH TUYÊN QUANG
TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN TUYÊN QUANG

NĂM THỨ 62
Số 50 (224)

13 tháng 6 năm 2026
28 tháng Tư, Bình Ngô.

Cuối tuần

Báo điện tử:

baotuyenquang.com.vn

Mùa hè Xanh

Làm chủ tương lai ■ CHỨC HUỖN

NHỮNG ngày tháng Sáu này, trên khắp các ngã đường từ đô thị đến bản làng xa xôi, sắc áo xanh tình nguyện lại hòa vào dòng chảy cuộc sống. Từ công trình thấp sáng đường quê, phổ cập kỹ năng số cho trẻ em vùng cao, đến chuyển giao công nghệ cho nông dân... những phần việc ấy chính là lát cắt sinh động nhất phản ánh tâm vóc và trách nhiệm của một thế hệ đang vươn mình làm chủ tương lai.

Nhìn từ những phần việc thiết thực ấy mỗi thấy, mạch nguồn cống hiến của tuổi trẻ luôn nối dài cùng lịch sử dân tộc. Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh từng căn dặn: “*Nước nhà thịnh hay suy, yếu hay mạnh, một phần lớn là do các thanh niên*”. Lời dạy của Người chính là bệ phóng tư tưởng, khẳng định vai trò quyết định của thế hệ

trẻ đối với tương lai quốc gia, đồng thời nhắc nhở thanh niên ngày nay về trọng trách kế thừa xứng đáng sự nghiệp của các thế hệ đi trước.

Bước vào kỷ nguyên số, các nghị quyết mới của Đảng và Chính phủ về công tác thanh niên đã đặt ra những yêu cầu thực tế hơn: Làm chủ tương lai phải được đo đếm bằng năng lực hành động và tư duy đổi mới. Đối diện với làn sóng công nghệ, thách thức lớn nhất của thanh niên là phải tự “số hóa” chính mình, lồng ghép lý tưởng sống đẹp vào những giải pháp sáng tạo cụ thể thay vì những khẩu hiệu sáo rỗng.

Giải pháp cốt lõi nằm ở sự dấn thân vào những việc mới, việc khó. Tinh thần ấy đang được cụ thể hóa khi phong trào Tuổi trẻ sáng tạo thúc đẩy thanh niên ứng

dụng công nghệ để tối ưu hóa năng suất trong học tập, lao động. Đặc biệt, thông qua các chương trình “Thanh niên xung kích chuyển đổi số”, người trẻ đang làm nòng cốt đưa nền tảng số về cơ sở, hỗ trợ người dân tiếp cận kinh tế số và cải cách hành chính. Ngay cả trong chiến dịch hè hiện nay, phương thức hoạt động cũng lồng ghép việc chuyển giao công nghệ thông minh và số hóa các hoạt động cộng đồng.

Khắc ghi lời Bác dạy: “*Đâu cần thanh niên có, đâu khó có thanh niên*”, thế hệ trẻ hôm nay đang chứng minh bản lĩnh bằng trí thức hiện đại và trái tim nhân ái. Khi nhiệt huyết được định hình bằng năng lực số và hành động thực chất, mạch nguồn cống hiến của thanh niên sẽ mãi chảy, đưa đất nước vững vàng tiến vào tương lai ■

Khi cái nắng oi ả của những ngày hè đổ xuống các vật rừng đại ngàn, sức lên cái ngọt ngạt, nức tiếng ve ngân, cũng là lúc sắc áo xanh của tuổi trẻ Tuyên Quang đồng loạt ra quân. Những khối màu xanh thắm, rực rỡ và tràn đầy nhựa sống của màu áo tình nguyện như những làn sóng nhiệt huyết đổ về khắp ngã đường, mở màn cho Chiến dịch Thanh niên tình nguyện hè 2026. Đối với hơn 310.000 thanh niên và trên 80.000 đoàn viên tại mảnh đất Thủ đô Kháng chiến, mùa hè không còn là khoảng lặng để nghỉ ngơi mà đó là mùa của cống hiến, mùa để những bước chân tự nguyện băng rừng, lội suối tìm về các bản làng xa xôi, mang tri thức, sức trẻ và lòng nhiệt thành thay đổi diện mạo quê hương.

Mùa hè Xanh

■ LÊ DUY

BẢN LĨNH VƯỢT KHÓ

CHIẾN dịch Thanh niên tình nguyện hè 2026 diễn ra trong một bối cảnh hết sức đặc biệt và mang tính lịch sử đối với tổ chức Đoàn địa phương. Đây là năm đầu tiên toàn tỉnh vận hành một chiến dịch tình nguyện quy mô lớn kể từ khi hệ thống tổ chức Đoàn các cấp được sắp xếp, kiện toàn sáp nhập hoàn chỉnh, tính từ cột mốc năm 2025. Từ mô hình cũ, toàn tỉnh giờ đây vận hành thống nhất, đồng bộ trên địa bàn 124 xã, phường với 162 Đoàn cấp trên cơ sở (gồm 124 Đoàn xã, phường và 38 Đoàn trực thuộc) cùng 294 cơ sở Đoàn và 5.999 chi đoàn. Địa bàn rộng hơn, khoảng cách địa lý giữa các thôn bản vùng cao như Nà Hang, Lâm Bình, Lũng Cú, Sơn Vi... vốn đã xa xôi nay lại càng đòi hỏi những người thủ lĩnh Đoàn phải có một tầm nhìn bao quát và phương thức quản lý khoa học.

Đồng chí Bí thư Tỉnh đoàn Dương Minh Nguyệt chia sẻ, đứng trước bài toán học búa đập, Ban Thường vụ Tỉnh đoàn Tuyên Quang đã ban hành Kế hoạch số 37-KH/TĐTN ngày 22-5-2026. Đây là “kim chỉ nam” hành động sắc bén với những mục tiêu rõ ràng, Chiến dịch quyết tâm đạt được những con số ấn tượng như huy động tới 150.000 lượt đoàn viên, thanh niên tham gia các hoạt động tình nguyện; trồng mới

Thầy thuốc trẻ Bệnh viện Phổi Trung ương phối hợp cùng Đoàn Thanh niên xã Bản Máy khám bệnh cho Nhân dân (ảnh trái). Đoàn viên, thanh niên xã Sơn Vi tham gia làm đường bê tông tuyến từ thôn Khai Hoàng 3 đi Tia Kính (ảnh phải).

125.000 cây xanh; phối hợp hỗ trợ ít nhất 5 dự án thanh niên vay vốn tạo việc làm, khởi nghiệp; và đồng hành, giúp đỡ 5.000 thiếu nhi có hoàn cảnh khó khăn...

Chị Đinh Thị Hoài Linh, Phó Trưởng Ban Công tác Đoàn và Thanh thiếu nhi chia sẻ: “Ban đầu khi mới vận hành bộ máy sau sáp nhập, chúng tôi không khỏi lúng túng vì địa bàn quản lý rộng hơn, lực lượng ở một số xã vùng sâu có phần phân tán. Tuy nhiên, nhờ sự đồng lòng và áp dụng triệt để nguyên tắc rõ nội dung, rõ trách nhiệm, rõ tiến độ, có sản phẩm cụ thể theo Kế hoạch 37, toàn Đoàn đã nhanh chóng bắt nhịp. Chúng tôi đã biến áp lực tổ chức thành động lực để kết nối nguồn lực xã hội hóa một cách đồng bộ và hiệu quả hơn”.

THAY ĐỔI PHƯƠNG THỨC TÌNH NGUYỆN

Nếu như trong các chiến dịch trước đây, hình ảnh thanh niên tình nguyện thường gắn liền với cây cuốc, chiếc xẻng bám đầy đất đỏ hay những đêm sinh hoạt hè truyền thống dưới ánh trăng rằm, thì mùa hè xanh 2026 chứng kiến một sự chuyển dịch mạnh mẽ đó “số hóa” hoạt động tình nguyện. Lần đầu tiên, toàn bộ các cơ sở Đoàn trên địa bàn tình đồng loạt cập nhật thông tin đăng ký để xuất phát phần việc trực tiếp trên Hệ thống Bản đồ số tình nguyện, giúp việc phân bổ lực lượng diễn ra một cách khoa học, tránh trùng lặp và lãng phí nguồn lực.

Không quản ngại sương đêm hay những con đường mòn trơn

trợt, các chiến sĩ áo xanh đã trở thành những “đại sứ số” kiên trì đi từng ngõ, gõ từng nhà để hướng dẫn người dân từ những kỹ năng số cơ bản nhất. Từ việc sử dụng thiết bị thông minh, tra cứu Internet an toàn, hướng dẫn cài đặt ứng dụng định danh điện tử VNeID, sử dụng dịch vụ công trực tuyến cho đến việc mở tài khoản thanh toán không dùng tiền mặt và tiếp cận các sản thương mại điện tử. Mục tiêu hỗ trợ nâng cao năng lực số cho ít nhất 170.000 lượt thanh thiếu nhi và người dân không còn là con số khô khan trên giấy, mà đã hiện hữu sinh động, đầy ắp tiếng cười qua từng ngày.

Tại các xã vùng cao, nơi những bản làng người Mông, người Dao hay những nơi thăm sơn cùng cốc, hình ảnh các bạn trẻ kiên trì hướng

dẫn bà con bấm từng nút trên màn hình điện thoại đã lay động trái tim nhiều người. Anh Nguyễn Văn Nguyên, Bí thư Đoàn xã Thượng Nông tộc Bạch, khi mới hướng dẫn các cô chú đồng bào dân tộc thiểu số quét mã QR hay thực hiện dịch vụ công, ai cũng lắc đầu rụt rè vì sợ làm hỏng máy. Nhưng nhìn thấy niềm vui của bà con khi tự tay đóng được tiền điện, tiền nước qua điện thoại mà không phải vượt hàng chục cây số đường rừng ra trung tâm, chúng tôi thấy mọi mệt mỏi như tan biến. Công nghệ số thực sự đã kéo gần khoảng cách địa lý và mang lại sự tiện ích thực chất cho người dân vùng cao.

Ban Biên tập trang thông tin điện tử và Fanpage của Tỉnh đoàn đã ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI) để thiết kế các bản tin online, xây

dựng video ngắn, infographic sinh động để định hướng dư luận và truyền thông đa nền tảng. Ấn tượng hơn, phong trào “Hành quân xanh” của khối lực lượng vũ trang đã triển khai mô hình ứng dụng công nghệ AI để phục chế hình ảnh các Anh hùng Liệt sĩ, trao tặng cho các gia đình có công với cách mạng. Đây là một phần việc đầy tính nhân văn, biến công nghệ khó khan thành nhịp cầu kết nối lòng tri ân sâu sắc, sưởi ấm những ngôi nhà tình nghĩa.

DẤU CHẤM TÌNH NGUYỆN NÓI BIÊN CUƠNG

Song song với dòng chảy công nghệ, giá trị cốt lõi của Chiến dịch Thanh niên tình nguyện hè 2026 vẫn là tinh thần dẫn đầu, hướng về những nơi gian khổ nhất, cống hiến vì cuộc sống cộng đồng. Địa bàn trọng tâm của chiến dịch năm nay được xác định rõ ràng: dồn toàn lực cho 17 xã biên giới và các vùng sâu, vùng xa, vùng đồng bào dân tộc thiểu số còn nhiều thiếu thốn của tỉnh.

Trong thời gian từ tháng 5 - 8/2026, sẽ có hàng loạt công trình mang thương hiệu áo xanh được khánh thành. Những tuyến đường “Thấp sáng đường quê”, “Thấp sáng vùng biên” nối đuôi nhau xua tan màn đêm u tối, mang ánh sáng điện lung linh về các bản làng xa xôi; các “Công trình số hóa” địa chỉ đỏ được nghiệm thu giúp du khách dễ dàng quét mã QR tìm hiểu lịch sử quê hương cách mạng. Mỗi đây, tháng 5-2026, Đoàn Thanh niên xã Bàn Máy phối hợp cùng Câu lạc bộ Thầy thuốc trẻ Bệnh viện Phổi Trung ương tổ chức chương trình khám bệnh, tư vấn sức khỏe và cấp phát thuốc - vitamin miễn phí cho hơn 200 người dân. Hình ảnh đoàn viên cùng những thầy thuốc trẻ lợi suất, băng rừng tổ chức các đợt khám bệnh, tư vấn sức khỏe và cấp phát thuốc miễn phí là hình ảnh đẹp trong lòng Nhân dân.

Với thông điệp “Mùa thi hạnh phúc”, không quản ngại những cơn mưa giông bất chợt hay cái nắng nồm đê lùa của mùa hè, các đội hình tình nguyện viên túc trực tại tất cả các điểm thi để hỗ trợ phương tiện đi lại, cung cấp nước uống, vật dụng cần thiết, đảm bảo an toàn giao thông và hỗ trợ tối đa cho các thí sinh có hoàn cảnh khó khăn. Đặc biệt, việc triển

Đoàn Thanh niên xã Du Già phối hợp cùng lực lượng Công an treo biển phòng chống đuối nước.

“**Chiến dịch Thanh niên tình nguyện hè 2026 quyết tâm đạt được những con số ấn tượng như: huy động 150.000 lượt đoàn viên, thanh niên tham gia các hoạt động tình nguyện; trồng mới 125.000 cây xanh; phối hợp hỗ trợ ít nhất 5 dự án thanh niên vay vốn tạo việc làm, khởi nghiệp; đồng hành, giúp đỡ 5.000 thiếu nhi có hoàn cảnh khó khăn...**”

Đồng chí DƯƠNG MINH NGUYỄN,
Ủy viên Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh, Phó Chủ tịch Ủy ban MTTQ Việt Nam tỉnh, Bí thư Tỉnh đoàn, Chủ tịch Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam tỉnh.

khai các giải pháp tư vấn tâm lý, ổn định tinh thần trước kỳ thi đã trở thành điểm tựa vững chắc cho các sĩ tử trước những bước ngoặt cuộc đời. Nhìn lại những kết quả đạt được, chị Đặng Thị Hương, Bí thư Đoàn TNCS Hồ Chí Minh xã Thanh Thủy khẳng định: “Năm nay, tinh thần tình nguyện không còn tính bằng số lượng buổi ra quân hình thức hay những hoạt động bề nổi. Khi một con đường được thấp sáng, một lớp học ngoại ngữ hề được mở ra hay một mô hình thương mại điện tử cho nông sản địa phương được vận hành, tổ chức Đoàn đều có phương án duy

trì dài hạn. Có như vậy, giá trị của chiến dịch mới thực sự bám rễ sâu đậm và bền vững trong lòng Nhân dân”.

Chiến dịch rồi sẽ khép lại khi tiếng trống khai trường của năm học mới vang lên, nhưng những con đường bê tông mới mở, những hàng cây xanh mới được vun trồng, những lớp học số vẫn sáng đèn nơi biên cương, và trên hết là niềm tin yêu của cấp ủy, chính quyền cùng Nhân dân dành cho chiếc áo xanh tình nguyện sẽ còn mãi, chung tay xây dựng quê hương cách mạng ngày càng giàu đẹp, văn minh và thịnh vượng.

DIỄN ĐÀN

Tình nguyện thực chất

THIÊN THANH

CHIẾN dịch Thanh niên tình nguyện hè - Mùa hè xanh từ lâu đã trở thành một phần tài sản tinh thần quý giá của tuổi trẻ. Trên dải đất xứ Tuyên, từ những bản làng vùng cao Na Hang, Lâm Bình, Đông Văn, Hoàng Su Phì, Sơn Dương... màu áo xanh tình nguyện đã góp phần thay đổi đáng kể diện mạo quê hương. Thế nhưng, để những giọt mồ hôi rơi xuống thực sự kết tinh thành giá trị lâu dài, rất cần một cuộc cách mạng về tư duy.

Nhìn vào thực tế, bên cạnh những công trình, phần việc ý nghĩa, không ít hoạt động tình nguyện thời gian qua vẫn rơi vào lối mòn “đến hẹn lại lên”. Biểu hiện rõ nhất là các lễ ra quân rầm rộ, băng rôn rục rịch, nhưng phần hành động thực tế sau đó lại mờ nhạt, là sự lệch pha giữa “cung” và “cầu” do thiếu khảo sát thấu đáo nhu cầu bản địa.

Để đạt được tính “thực chất” của chiến dịch này, nút thắt đầu tiên cần tháo gỡ là đổi mới phương thức tổ chức, quản lý. Tổ chức Đoàn phải đóng vai trò “kiến trúc sư”, chuyển dịch cơ cấu tình nguyện từ “có gì giúp nấy” sang “địa phương cần gì, thanh niên đáp ứng nấy”. Muốn vậy, khâu khảo sát phải đi trước một bước, đào sâu vào từng bài toán kinh tế - xã hội cụ thể của từng thôn bản.

Đặc biệt, tình nguyện thời đại mỗi phải tối ưu hóa “tính chuyên môn”. Nhiệt huyết thôi chưa đủ, hiệu quả bền vững chỉ đến khi chúng ta đưa kiến thức chuyên sâu vào thực tế. Thay vì để các sinh viên công nghệ, kinh tế đi cuốc đất, khơi thông cống rãnh, hãy tổ chức họ thành các đội hình đặc nhiệm: Chuyển giao quy trình kỹ thuật nông nghiệp, hướng dẫn người dân làm thương mại điện tử cho nông sản, hay xóa mù công nghệ số cho đồng bào dân tộc thiểu số... Một lớp học kỹ năng số, một giải pháp sinh kế cho thanh niên nông thôn lập nghiệp có giá trị xoay chuyển tương lai hơn hàng chục buổi lao động tay chân thuần túy!

Thước đo tối cao của một chiến dịch tình nguyện thực chất không nằm ở số lượng đại biểu dự lễ phát động, mà phải được đo bằng “sức sống” của các công trình, phần việc sau khi chiến dịch kết thúc. Tình nguyện thực chất là khi người trẻ không làm thay, làm hộ, mà đóng vai trò “mồi lửa” kích hoạt nội lực, khơi dậy ý chí tự lực của cộng đồng bản địa... Mùa hè xanh chỉ thực sự xanh khi gieo được những hạt mầm phát triển lâu dài.

Đoàn Thanh niên xã Vị Xuyên giúp Nhân dân tiếp cận số hóa.

Tiếp sức mùa thi tại Trường PTDT Nội trú THPT Hà Giang.

Đoàn Thanh niên xã Tân Long phối hợp cùng Công an xã tuyên truyền chống đuối nước cho trẻ em.

LAN TỎA TINH THẦN XUNG KÍCH

Không chỉ dừng lại ở những con số hay các công trình phần việc cụ thể, Chiến dịch Thanh niên tình nguyện hè 2026 tại Tuyên Quang đã lan tỏa mạnh mẽ tinh thần xung kích, tình nguyện của tuổi trẻ qua nhiều hoạt động ý nghĩa, thiết thực vì cộng đồng. Các hoạt động đều gắn với nhu cầu thực tiễn của từng địa phương, phát huy tác dụng rõ rệt và được lãnh đạo địa phương, người dân ghi nhận.

Đồng chí NGUYỄN NGỌC HÙNG, Bí thư Đảng ủy xã Yên Lập
Làm ít nhưng sâu, thay vì dàn trải

Đồng chí HOÀNG THẾ HANH, Phó Bí thư Tỉnh đoàn
Chiến dịch tình nguyện nhiều ý nghĩa

Địa phương luôn trân trọng sức trẻ và nhiệt huyết của sinh viên tình nguyện. Tuy nhiên, điều chúng tôi mong mỗi không phải là những lễ ra quân hoành tráng hay số lượng công trình để báo cáo. Chúng tôi mong muốn có thêm những dự án “sống” lâu dài cùng bà con. Thực tế cho thấy, phần việc hiệu quả nhất là khi các bạn trẻ chịu đi sâu, đi sát, khảo sát đúng cái “thiếu” của từng địa bàn. Chúng tôi mong muốn được các bạn trẻ hỗ trợ chuyển đổi số, đưa nông sản lên sàn thương mại điện tử, hay lắp đặt hệ thống cảnh báo an toàn mùa mưa lũ. Thay vì dàn trải phong trào, hãy làm ít nhưng sâu. Có như vậy, màu áo xanh mới để lại dấu ấn bền vững, mang lại lợi ích thiết thực cho Nhân dân và đảm bảo an toàn, ý nghĩa cho sự trưởng thành của chính các bạn.

Chiến dịch Thanh niên tình nguyện hè 2026 tại Tuyên Quang mang ý nghĩa chiến lược, là môi trường thực tiễn giúp hơn 80.000 đoàn viên rèn luyện và khơi dậy khát vọng cống hiến. Đây là năm đầu tiên chiến dịch triển khai khai động bộ, thống nhất trên toàn bộ 124 xã, phường sau khi kiện toàn hệ thống tổ chức Đoàn, giúp tối ưu hóa nguồn lực chỉ đạo từ tỉnh đến cơ sở. Thay vì các hoạt động an sinh truyền thống, tuổi trẻ Tuyên Quang tiên phong nâng cao năng lực số cho người dân thông qua mô hình “Bình dân học vụ số” hay số hóa các “địa chỉ đỏ”. Đồng thời, với phương châm “làm đến đâu chắc đến đó”, các công trình như “đường điện thấp sáng”, “tuyến đường tự quản” tại 17 xã biên giới và vùng khó khăn đều có đơn vị tiếp nhận, duy trì lâu dài. Chiến dịch chính là đợt sinh hoạt chính trị thực tiễn rộng lớn, góp phần khẳng định vai trò dẫn dắt của tổ chức Đoàn và khơi dậy khát vọng cống hiến mạnh mẽ của tuổi trẻ Tuyên Quang.

Chị NGUYỄN THANH GIANG, Bí thư Đoàn xã Yên Minh
Sức trẻ hương về cơ sở

Bà NGUYỄN THỊ HOÀN, thôn Bản Khoan, xã Thượng Nông
Góp phần đổi thay bản làng

Trong Chiến dịch Thanh niên tình nguyện hè năm nay, chúng tôi xác định rõ phương châm “Sức trẻ hương về cơ sở”, bám sát nhu cầu thực tế của người dân làm trọng tâm và nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội của địa phương để triển khai các hoạt động. Theo đó, Đoàn xã Yên Minh đã huy động 250 lượt đoàn viên, thanh niên tham gia nhiều phần việc thiết thực như xây dựng nông thôn mới, vệ sinh môi trường, tu sửa đường giao thông, hỗ trợ gia đình chính sách, học sinh có hoàn cảnh khó khăn và tổ chức các hoạt động hè cho thiếu nhi. Cùng với đó, tuổi trẻ địa phương tích cực đồng hành cùng người dân trong chuyển đổi số, hỗ trợ nâng cao năng lực số, hướng dẫn ứng dụng công nghệ vào sản xuất và phát triển kinh tế. Các hoạt động bảo vệ môi trường, phân loại rác thải tại nguồn, thực hành nếp sống văn minh, tiết kiệm cũng được triển khai sâu rộng đến từng thôn, bản. Thời gian tới, chúng tôi tiếp tục phát huy vai trò xung kích của đoàn viên, thanh niên thông qua các đội hình tình nguyện tại cơ sở, kịp thời hỗ trợ người dân giải quyết những khó khăn phát sinh trong cuộc sống. Thông qua chiến dịch, Đoàn xã mong muốn lan tỏa tinh thần đoàn kết, trách nhiệm của tuổi trẻ vì cộng đồng.

Trước đây, mỗi khi mưa xuống, con đường vào thôn Bản Khoan lại trở nên lầy lội, khiến việc đi lại và vận chuyển nông sản của bà con gặp nhiều khó khăn. Thế nhưng, từ khi các đội hình thanh niên tình nguyện về với địa phương, bản làng dần khoác lên mình diện mạo mới. Các bạn trẻ đã góp công sửa chữa, nâng cấp đường giao thông, chỉnh trang cảnh quan, giúp đỡ các hoàn cảnh khó khăn và đồng hành cùng bà con trong việc tiếp cận công nghệ số, từng bước làm quen với các dịch vụ công trực tuyến. Tuy quý mô không lớn nhưng mỗi công trình, phần việc được thực hiện đều mang ý nghĩa thiết thực, góp phần làm cho thôn bản ngày càng khang trang, tạo điều kiện thuận lợi hơn cho người dân trong sinh hoạt và sản xuất. Điều đáng quý hơn là những hoạt động ấy đã lan tỏa tinh thần trách nhiệm, sự sẻ chia và gắn kết giữa thanh niên với cộng đồng. Chúng tôi mong các hoạt động tình nguyện trong thời gian tới tiếp tục bám sát nhu cầu thực tiễn của địa phương, lấy hiệu quả làm thước đo để mang lại nhiều lợi ích thiết thực, lâu dài cho đồng bào vùng cao.

NHIP CẦU NHÂN ÁI

CHUNG TAY GIÚP NAM SINH SUY THẬN thực hiện ước mơ vào đại học

■ MINH THỦY

Em Nguyễn Văn Tú, dân tộc Tày, lớp 12D, Trường Phổ thông Dân tộc nội trú THPT tỉnh Tuyên Quang đang phải chống chọi với căn bệnh suy thận giai đoạn 5.

Em Tú ở thôn Bản Phước, xã Bình An, có học lực khá, chăm ngoan và ước mơ trở thành giáo viên Lịch sử. Em đã đăng ký xét tuyển ngành Sư phạm Lịch sử, Trường Đại học Tân Trào.

Phát hiện mắc bệnh từ năm lớp 10, đến nay mỗi tuần Tú phải chạy thận 3 lần tại Bệnh viện Đa khoa tỉnh Tuyên Quang. Dù sức khỏe ngày càng suy giảm, em vẫn cố gắng học tập, ôn thi với hy vọng được bước chân vào giảng đường đại học.

Gia đình Tú thuộc diện hộ nghèo. Bố mẹ ly hôn khi em còn nhỏ, em sống cùng mẹ là chị Ma Thị

Đằm. Từ ngày con mắc bệnh, chị phải nghỉ việc để ở nhà chăm sóc con. Chi phí điều trị kéo dài cùng hy vọng được ghép thận trong tương lai đang là gánh nặng vượt quá khả năng của gia đình.

Trước hoàn cảnh đặc biệt khó khăn của em Nguyễn Văn Tú, Trường Phổ thông Dân tộc nội trú THPT tỉnh Tuyên Quang luôn quan tâm, hỗ trợ suất ăn miễn phí cho hai mẹ con, tạo điều kiện thuận lợi trong học tập, điều trị bệnh và thường xuyên động viên em vượt qua khó khăn để tiếp tục nuôi dưỡng ước mơ đến giảng đường đại học.

Sau 1 ngày Báo và phát thanh, truyền hình Tuyên Quang đăng tải thông tin trên chuyên mục “Nhịp cầu nhân ái”, em Tú đã nhận được gần 10 triệu đồng từ các cơ quan, đơn vị và nhà hảo tâm. Tuy nhiên, chặng đường điều trị phía trước còn rất dài. Rất

Em Nguyễn Văn Tú, học lớp 12D, Trường Phổ thông Dân tộc nội trú THPT tỉnh đang điều trị tại Khoa Thận nhân tạo - Bệnh viện Đa khoa tỉnh.

mong các tổ chức, cá nhân tiếp tục chung tay giúp đỡ để em có thêm cơ hội chữa bệnh và thực hiện ước mơ của mình.

Mọi sự giúp đỡ xin gửi về chị Ma Thị Đằm, mẹ em Nguyễn Văn Tú, thôn Bản Phước, xã Bình An, tỉnh Tuyên Quang. ĐT: 0338848339. Hoặc chị Trần Thị Minh Thủy, phóng viên Báo và phát thanh, truyền hình Tuyên Quang. STK: 8100215014802, Agribank. ĐT: 0976 840 865.

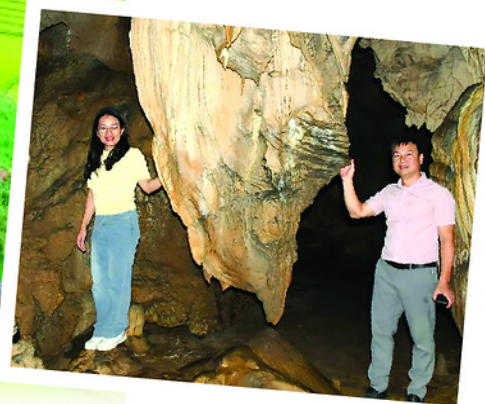
ĐẤT VÀ NGƯỜI XỨ TUYÊN

Cao Đường nhìn từ trên cao.

Tiếng gọi bình yên

■ GIANG LAM

“Con chim dẫu bay xa đến mấy cũng phải tìm cành để đậu, người Mông đi mãi miết đường nào cũng phải tìm đỉnh núi cao để lập bản, dựng nhà”. Từ đầu chân mồ đất đầy huyền thoại của cụ Giàng Tả vào cuối thập niên 70, Cao Đường - thung lũng mây giăng lung chùng dãy Cham Chu xã Bạch Xa đã được hình thành. Sau nhiều thập kỷ chìm khuất giữa thâm u đại ngàn, “nàng công chúa” ngủ quên ở độ cao gần 1.000m nay đã bừng tỉnh. Trút bỏ sự biệt lập, Cao Đường đang chuyển mình trở thành điểm hẹn mùa hè đầy mê hoặc, vẫy gọi lũ khách tìm về, trốn cái oi ả phố thị và lắng nghe tiếng gọi bình yên của sương mây, gió núi.

Du khách thích thú khi khám phá hang động ở Cao Đường.

Công trời mò lối bóng lai

ĐƯỜNG lên Cao Đường quả thực là một phép thử thú vị cho lòng kiên nhẫn và sự can đảm. Để chạm ngõ “cổng trời”, du khách phải lượn quanh dải đèo bê tông dài gần 9 km với những khúc cua tay áo liên tục, thử thách cả những tay lái lão luyện nhất. Thế nhưng, phần thưởng sau những vòng cua ghệt thở ấy lại ngọt ngào đến khó tả. Khi tiếng động cơ đường như đã trầm mất, một thung lũng xanh mướt, bằng phẳng chợt hiện ra giữa lưng chừng trời.

Khí hậu ở đây là một đặc ân thiên nhiên ban tặng. Giữa lúc nền nhiệt miền Bắc đang hầm hấp như chảo lửa, Cao Đường vẫn e ấp trong bầu không khí mát rượi, mang theo hương thơm ngai ngái của cỏ cây và hơi lạnh phả ra từ hơn 4.000 ha rừng nguyên sinh Cham Chu. Đang mãi mê ngắm mây ảnh ghi lại khoảnh khắc mây lượn qua kẽ lá, chị Võ Như Ngọc, hướng dẫn viên Công ty Du lịch Sơn Bình travel (Hà Nội) chia sẻ: “Quãng đường dốc quá thật làm người ta hồi e ngại, nhưng lên tới đây thì mọi mệt mỏi tan biến hết. Ở đây trong lành và bình yên đến mức mình chỉ muốn hít thở thật sâu, gom hết cái mát mẻ này mang về phố”.

Bên hiên nhà, nhấp ngụm trà nóng đầu ngày, anh Thảo Chấn Choa, Trưởng thôn Cao Đường chậm rãi kể lại câu chuyện mở đất nhuộm màu sử thi của bản làng. Chuyện rằng, vào cuối thập niên 70, cụ Giàng Tả cùng vài người anh em dân tộc Mông lặn lội đi tìm cây thuốc quý đã tình cờ lạc bước vào thung lũng này. Cuộc thiên di bắt đầu khi 8 hộ gia đình quyết định đất theo trâu bò, băng rừng lội suối lên đây dựng nhà. Đất lành chim đậu, người Dao Áo dài cũng tìm đến, tạo nên một cộng đồng 80 hộ dân quần cư đầm ấm như hôm nay.

Nằm lọt thỏm giữa vùng đệm của đại ngàn, Cao Đường mang trong mình nhịp sống nương tựa vào mẹ thiên nhiên. Nơi đây là vùng đất hiếm hoi của xã Bạch Xa không trồng cam, mà những chỗ cho canh trồng lúa rộng hơn 30 ha trải dài quanh co theo các khe núi. Mùa hè lúa xanh mơn mớn, thu sang lại nhuộm màu vàng óng như dải lụa mềm vắt ngang sườn đồi. Không chỉ có cảnh sắc mộng mơ, nơi này còn giấu những kỳ quan bí ẩn như hang Rói, suối ngầm, hay hang Quả Na với những vòm thạch nhũ lung linh, huyền ảo như một thế giới khác xa chốn phàm trần.

Mỗi dịp cuối tuần, khách du lịch đến Cao Đường ngày một đông hơn.

Giữ “lửa” rừng và nhịp đập du lịch xanh

Nhiều năm về trước, Cao Đường bị cái khó “trói chân”. Không đường, không điện, mở rau, con lợn làm ra chỉ biết để nhà dưng. Nhưng từ năm 2019, khi điện lưới và đường bê tông vươn tới đỉnh núi, bản làng đã thực sự bừng tỉnh.

Giờ đây, những lối đi quanh co trong thôn đang được phủ lên một sức sống mới đầy lãng mạn. Xã và người dân đã cùng nhau ươm trồng hơn 1.000 cây hoa anh

đào cùng 40 cây phượng vàng rải khắp ngõ xóm. Chẳng bao lâu nữa, Cao Đường sẽ rực rỡ khoe sắc, thấp lên những mùa hoa đẹp xao xuyên lòng người.

Sự chuyển mình của Cao Đường không ồn ào vội vã, mà bắt nguồn từ chính tình yêu nguyên bản của người dân. Những ngôi nhà gỗ 4 gian truyền thống của gia đình anh Dương Văn Toàn (Homestay Đường Toàn), hay anh Lý Kim Thạch (Homestay Kim Thạch) giờ đây luôn rộng cửa đón khách đường xa. Vữa nắn nót chuẩn bị mâm cơm đãi khách, anh

Lý Kim Thạch mộc mạc tâm sự: “Mình làm du lịch bằng những gì chân thật nhất của bản làng thôi. Nhờ khách đến mà điệu khèn, tiếng đàn môi, kèn lá hay những trích đoạn Cặp sắc của người Dao được sống lại rộn ràng hơn. Khách quý cái tình của người vùng cao, nên đến đây ai cũng thấy gần gũi như ở nhà”. Quả thực, du khách đến đây không chỉ để ngắm cảnh, mà còn để cay giàn giữa nước mắt với bát nước chấm muối ớt lá rừng, để xuyt xoa miếng lợn đen hun khói và nghe điệu Páo dung vút bay trên đỉnh đèo Gió.

Cái đẹp của Cao Đường bền vững nhờ một ý thức giữ gìn rất đáng trân trọng. Đồng chí Đoàn Cải Lương, Chủ tịch UBND xã tự hào nói về cách làm du lịch của bà con: “Điều đáng quý nhất là ở bản có một luật bất thành văn: mọi người cùng nhau hạn chế tối đa việc xây nhà lợp mái tôn. Ai cũng có ý thức bảo vệ nếp nhà sàn lợp lá cọ truyền thống, bởi đó chính là hồn cốt mộc mạc làm nên sức hấp dẫn của Cao Đường”.

Bên cạnh giữ gìn nếp nhà, giữ rừng được xem là “mệnh lệnh từ trái tim”. Thôn hiện có 5 tổ quản chúng với 15 người thường xuyên thay phiên nhau tuần tra, bảo vệ nghiêm ngặt diện tích rừng đặc dụng. Ở đó, có những người phụ nữ như chị Hầu Thị Chá, tháng nào cũng thoãn thoát băng rừng lội suối đi tuần tra. Chị bảo: “Rừng là mẹ, giữ được rừng thì mới giữ được sương mây, giữ được nguồn nước trong vắt để làm du lịch cho cái bụng được no lâu”.

Với định hướng phát triển du lịch xanh, nhân rộng mô hình trồng mận Tam hoa và rau sạch hữu cơ, Cao Đường đang vững bước trên một lối đi riêng. Rời thung lũng khi bóng chiều chênh chênh ngả dài, tiếng khèn Mông vang vọng quây quẩn trong mùi khói bếp nồng nàn. Cánh cửa bóng lai đã mở, và Cao Đường chắc chắn sẽ là một nốt nhạc êm ả, xao xuyên trên hành trình khám phá non nước miền sơn cước.

GIẢI THOẠI

Nguyễn Khuyến và ý chí vượt nghịch cảnh

TRONG lịch sử khoa cử Việt Nam, danh hiệu Tam Nguyên Yên Đổ của Nguyễn Khuyến thường khiến người ta nghĩ đến một bậc vĩ nhân có thiên tư sẵn từ thuở nhỏ. Thế nhưng, đằng sau vinh quang “đỗ đầu ba kỳ thi” lại là một hành trình vượt qua nghịch cảnh bằng sự kiên trì đến mức khắc nghiệt của tuổi trẻ.

Thuở thiếu thời, Nguyễn Khuyến (bấy giờ tên là Nguyễn Thảng) vốn là cậu học trò thông minh nhưng có phần tự mãn. Bước ngoặt lớn xảy ra vào năm 1865, khi ông tự tin vào kinh đô Huế tham dự kỳ thi Hội nhưng kết quả lại bị trượt. Cú sốc đầu đời đánh mạnh vào lòng tự trọng của một người luôn được ca tụng là thần đồng. Nhìn lại chính mình, ông nhận ra sự nỗ lực của bản thân vẫn chưa đủ. Nguyễn Thảng quyết định đổi tên thành Nguyễn Khuyến - với chữ “Khuyến” mang ý nghĩa tự răn đe, khích lệ bản thân phải cố gắng gấp bội.

Kể từ đó, hành trình phục thù tại trường Quốc Tử Giám của ông

trở thành một giai thoại lay động lòng người. Gia cảnh khánh kiệt sau khi cha mất, người vợ tào khang ở quê nhà phải một nắng hai sương gánh vác ruộng vườn để chắt bóp từng đồng gửi vào kinh thành. Thấu hiểu nỗi cơ cực ấy, Nguyễn Khuyến lao vào học tập quên ăn quên ngủ. Đêm mùa đông lạnh giá, không có tiền mua dầu thắp đèn, ông phải đốt lá tre để lấy ánh sáng. Khi cơn buồn ngủ ập đến làm mất điu lại, ông đã tự cắn ngón tay mình cho bật máu. Cái đau nhói tận tâm can từ vết cắn chính là liều thuốc tỉnh táo hữu hiệu nhất để ông tiếp tục đọc sách.

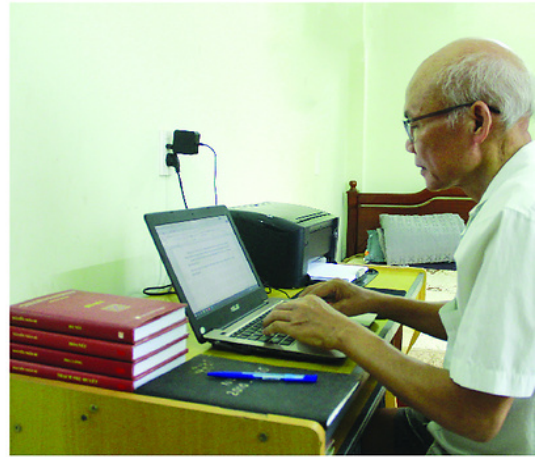
Sự nỗ lực đến kiệt cùng ấy đã được đền đáp xứng đáng vào khoa thi năm 1871, khi ông xuất sắc đỗ đầu cả thi Hội lẫn thi Đình. Giai thoại cắn ngón tay lấy máu mài lá mình chứng cho một ý chí thép, biến thất bại thành động lực để chạm đến đỉnh cao văn hóa của dân tộc.

HẢI YẾN (Sưu tầm)

Người kể chuyện từ đại ngàn

■ AN GIANG

Từ những năm tháng đeo ba lô băng qua các bản làng heo hút để tìm kiếm hơi thở cuộc sống cho từng trang báo, đến những ngày miệt mài bên máy tính để viết nên những cuốn tiểu thuyết, truyện ngắn hấp dẫn, nhà báo, nhà văn Nguyễn Trần Bé luôn chọn cách sống và viết gần gũi, bình dị nhưng sâu sắc, chạm đến trái tim độc giả.

Chiếc ba lô thần kỳ

NGUYỄN Trần Bé, sinh năm 1960, tốt nghiệp ngành Địa chất, sau nhiều năm lăn lộn tại vùng đất Tây Nguyên rồi về làm cán bộ xã tại Tuyên Quang, nhưng đam mê nghề viết nên năm 1995, chàng thanh niên có vóc dáng gầy gò, nước da đen sạm mang theo hồ sơ đến tòa soạn Báo Hà Giang (cũ) xin làm phóng viên. Hành trang mang theo khi ấy chỉ vốn vẹn vài bộ quần áo cũ, phương tiện tác nghiệp duy nhất là cây bút và cuốn sổ tay. Mãi mấy năm sau mới tích góp được tiền mua chiếc máy ảnh cơ đời cũ.

Cực Bắc Tổ quốc những năm cuối thập niên 90 là một thử thách khắc nghiệt đối với bất kỳ phóng viên nào, bởi đường đi vô cùng khó khăn. Ngày ấy, từ trung tâm huyện vào xã đã khó, từ xã xuống thôn còn khó hơn. Có nơi phải đi bộ hơn 20 km, mất nửa ngày đường. Con đường Hạnh phúc chưa rộng như bây giờ, một bên là vách đá dựng đứng, một bên vực sâu hun hút, mỗi chuyến đi đều mang theo những bất trắc. Nhưng với quan niệm muốn có chi tiết hay, phản ánh chân thực cuộc sống, phải về thôn bản, về với đồng bào, ông cùng các đồng nghiệp đã in dấu chân trên khắp nẻo non cao. Bằng sự nhạy bén trong tư duy làm báo và khả năng quan sát chi tiết, phong cách làm báo giản dị, dễ hiểu, ngắn gọn: "Viết cho đồng bào tôi đọc, đồng bào tôi hiểu", những trang báo của ông là những lát cắt cuộc sống vô cùng chân thực và sinh động.

Và trong mỗi chuyến băng rừng, lội suối ấy, vật bất ly thân của nhà báo Nguyễn Trần Bé chính là "chiếc ba lô thần kỳ". Ngoài sổ, bút và chiếc máy ảnh cơ cũ kỹ, bên trong ba lô luôn chật ních

Những tác phẩm ấn tượng trong gia tài sáng tác của nhà văn Nguyễn Trần Bé.

những món đồ tiếp tế như lương khô, đèn pin, nước uống, áo mưa và mỹ tôm. Ông bảo, có những chuyến đi biệt lập giữa rừng sâu, quá trưa không một hàng quán, anh em phóng viên lại bỏ mỹ tôm, lương khô ra nhai sống để có sức đi tiếp.

Chiếc ba lô ấy đã theo ông khắp các triền đá, đến các làng bản, mang theo những kỷ niệm khó quên với nghề. Đó là kỷ niệm về chuyến đi nắm tình hình xóa cây thuốc phiện ở Đường Thượng, đó là lần về Sừng Máng thấy nhà dân có chiếc đài cassette hết pin, ông tặng họ đôi pin quỳ để nghe thông tin.

Từ những chuyến đi ấy, Nguyễn Trần Bé hiểu hơn đời sống đồng bào miền núi. Ông chứng kiến những bản làng thiếu nước

sinh hoạt, những em nhỏ chân trần đến lớp, những hủ tục trói buộc con người, nhưng cũng cảm nhận được sức sống bền bỉ và khát vọng đổi thay nơi vùng đất cực Bắc. Và cũng chính đời sống ấy đã nuôi dưỡng một cây bút vừa giàu chất báo chí, vừa đậm chất văn chương.

Khoảng trời tuổi thơ

Khi làm báo đang vào độ chín của nghề, thì một cơ duyên mới lại bén rễ, ông sang ngang, hoạt động hẳn trong lĩnh vực văn học nghệ thuật, trở thành một trong những nhà văn tiêu biểu, nổi bật của miền cực Bắc. Ông thành công ở cả lĩnh vực tiểu thuyết, truyện ngắn với gia tài 12 tập đã xuất bản, trong đó nổi bật nhất là

tiểu thuyết "Thạch trụ huyết", tác phẩm ngay lần đầu ra mắt đã âm tron bộ giải thưởng của Hội Nhà văn Việt Nam, Hội Văn học Nghệ thuật các dân tộc thiểu số Việt Nam và giải thưởng văn học nghệ thuật Tây Côn Lĩnh.

Vậy nhưng, khi nhắc tới nhà văn Nguyễn Trần Bé, độc giả lại thích thú với khoảng trời tuổi thơ trong các sáng tác của ông. Trong gia tài văn chương của mình, ông xuất bản đến 7 tập truyện ngắn viết cho thiếu nhi, tiêu biểu như: *Ngày hè lên núi*, *Những đứa con của rừng*, *Đá núi*, *Thủy Nhi*, *Bí mật trong cặp sách*, *Sáo đèn đỏ*... Phần lớn các tác phẩm này đều vinh dự giành giải thưởng văn học nghệ thuật Tây Côn Lĩnh, có truyện được trích đưa vào sách giáo khoa phổ thông.

Trải lòng về cơ duyên đến với văn học tuổi thơ, nhà văn Nguyễn Trần Bé chia sẻ: "Tôi rất thích trẻ con. Đặc biệt trong những chuyến đi cơ sở làm báo, chứng kiến cuộc sống tuy vất vả, thiếu thốn nhưng lại tràn đầy sự hồn nhiên, trong sáng của những đứa trẻ miền núi, tôi rất xúc động, hình ảnh các em luôn trong tâm trí. Khi viết thể giới trẻ thơ, tâm hồn tôi như trẻ lại, ngôn ngữ sinh động, hồn nhiên như được nhẩy múa trên trang viết".

Dưới góc nhìn của các đồng nghiệp, cái hay và cái độc đáo của Nguyễn Trần Bé là nghệ thuật xây dựng nhân vật thiếu nhi vùng cao cực kỳ chân thực, không hề sa vào lối mòn ước lệ. Ông kiến tạo thể giới nhân vật qua hai phương diện cổ lõi là ngoại hình mang đậm dấu ấn văn hóa và hành động bộc lộ tâm hồn.

Về ngoại hình, ông không miêu tả tỉ mỉ từng đường nét mà chọn lọc những

MỖI TUẦN MỘT CUỐN SÁCH

CUỐN sách *Khi thế giới chao nghiêng của Jandy Nelson* (Danh Huy dịch, Nhà xuất bản Văn học ấn hành năm 2026) không chỉ là câu chuyện về những bí mật gia đình mà còn là hành trình trưởng thành của ba anh em nhà Fall: Dizzy, Miles và Wynton.

Mười hai năm trước, người cha đột ngột bỏ đi không lời từ biệt. Sự ra đi ấy giống như một trận động đất làm rung chuyển cả gia đình. Từ đó, ba đứa trẻ lớn lên trong khoảng trống của những câu hỏi không có lời giải đáp: Vì sao cha bỏ đi? Ông còn sống hay đã chết? Liệu lỗi có phải ở những người ở lại?

Trong ba anh em, Dizzy là người nhỏ tuổi nhất nhưng lại sở hữu trái tim nhạy cảm và giàu lòng trắc ẩn. Cô bé luôn khao khát được yêu thương và sợ hãi cảm giác bị bỏ rơi, nhìn thế giới bằng đôi mắt trong veo, tin vào những điều kỳ diệu ngay cả khi cuộc sống liên tục mang đến những tổn thương. Chính sự chân thành và khả năng cảm nhận sâu sắc của Dizzy đã giúp những người xung quanh dần mở lòng, đối diện với những sự thật mà họ từng cố gắng lẩn tránh.

Trái ngược với cô em gái, Miles là chàng trai luôn cố gắng trở nên hoàn hảo. Cậu sống trong áp lực phải làm hài lòng mọi người, phải chứng minh giá trị của bản thân

Một câu chuyện đẹp

■ NGỌC BÍCH

để bù đắp cho khoảng trống mà người cha để lại. Miles đại diện cho rất nhiều người trẻ ngày nay: bên ngoài mạnh mẽ, thành công nhưng bên trong luôn chất chứa sự bất an. Cậu mang theo nỗi đau của một đứa trẻ từng bị bỏ rơi và không ngừng tự hỏi liệu mình có đủ tốt để được yêu thương hay không. Hành trình của Miles là hành trình học cách chấp nhận những khiếm khuyết của bản thân, hiểu rằng giá trị con người không nằm ở sự hoàn hảo mà ở khả năng sống chân thật với chính mình.

Trong khi đó, Wynton là nhân vật có nội tâm phức tạp nhất. Là một thần đồng violin, cậu mang trên vai kỳ vọng rất lớn từ gia đình và xã hội. Tài năng đem đến cho Wynton sự ngưỡng mộ nhưng cũng khiến cậu trở nên cô độc. Những tổn thương không được chữa lành đã đẩy cậu đến những hành vi tự hủy hoại và những lựa chọn đầy sai lầm. Wynton là minh chứng cho thực tế rằng thành công hay tài năng không thể thay thế sự bình yên trong tâm hồn. Qua nhân vật này, Jandy Nelson gửi gắm thông điệp về sức khỏe tinh thần, về nhu cầu được lắng nghe và thấu hiểu, điều mà rất nhiều người trẻ đang cần trong cuộc sống hiện đại.

Điều đặc biệt của *Khi thế giới chao nghiêng* là dù mỗi nhân vật đều mang những vết thương riêng, họ không bị định nghĩa bởi nỗi đau ấy. Khi những bí mật của gia đình dần được hé lộ, cả Dizzy, Miles và Wynton đều phải đối diện với quá khứ, với những sự thật đôi khi khiến họ đau đớn. Nhưng cũng từ đó, họ học được cách tha thứ, cách yêu thương và bước tiếp.

Bằng lối viết giàu hình ảnh pha chút huyền ảo, Jandy Nelson đã tạo nên một câu chuyện vừa đau đớn vừa đẹp đẽ. Cuốn sách không chỉ nói về sự đổ vỡ của một gia đình mà còn nói về khả năng hàn gắn sau đổ vỡ. Nó nhắc chúng ta rằng cuộc sống có những lúc chao nghiêng đến tưởng chừng không thể đứng vững, nhưng chính tình thân, sự cảm thông và lòng can đảm sẽ giúp con người tìm lại thăng bằng.

Khép lại những trang sách cuối cùng, người đọc có thể nhận ra rằng điều quý giá nhất không phải là một cuộc sống không có biến cố, mà là khả năng đứng dậy sau biến cố, yêu thương sau tổn thương và tiếp tục tin vào ánh sáng ngay cả khi thế giới đang chao nghiêng.

Dù sức khỏe giảm nhiều, nhà văn Nguyễn Trần Bé vẫn miệt mài với các trang viết.

Với tỷ lệ đồng bào dân tộc thiểu số, chiếm 73,5% dân số, Tuyên Quang sở hữu kho tàng văn hóa đặc sắc được gìn giữ qua nhiều thế hệ. Trong mạch nguồn ấy, nhạc cụ dân tộc chính là “bảo tàng ký ức” của cộng đồng, kết tinh bản sắc văn hóa, tâm hồn dân tộc, trở thành sợi dây vô hình kết nối quá khứ với hiện tại, để đi sản hưng lên sức sống trong dòng chảy đương đại.

Thanh âm giữ hồn dân tộc

Bà Vi Thị Sửu, phường Mỹ Lâm truyền dạy nghệ thuật diễn tấu trống Sành cho thế hệ trẻ, góp phần gìn giữ và trao truyền di sản văn hóa Cao Lan.

■ THU PHƯƠNG

Nghệ thuật khèn - Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia, kết tinh bản sắc văn hóa của đồng bào Mông.

Bảo tàng ký ức

NƠI địa đầu cực Bắc Tổ quốc, mỗi dân tộc đều có một thanh âm riêng để kể câu chuyện về cội nguồn và lưu giữ ký ức cộng đồng qua nhiều thế hệ. Với người Mông, đó là tiếng Khèn. Tương truyền, từ nỗi đau mất cha mẹ, 6 người con trai đã khóc ròng rã nhiều ngày đêm đến mất cả tiếng nói. Trong sự kiệt quệ, họ đã dùng ống sáo của mình để tiếp tục thổi lên khúc nhạc khóc thương đáng sinh thành. Cùng đồng trước tấm lòng hiếu nghĩa của những người con, thần linh đã báo mộng, dạy họ kết hợp 6 ống sáo ấy thành một loại nhạc cụ chung, biểu tượng cho sự đồng lòng, đoàn kết của 6 anh em.

Từ huyền thoại ấy, cây Khèn ra đời trở thành thứ “ngôn ngữ” văn hóa đặc biệt gắn bó máu thịt với vòng đời của người Mông. Nghệ nhân Sùng Nhà Sừ, thôn Đoàn Kết, xã Sà Phìn chia sẻ: “Người Mông nghe tiếng khèn từ lúc nằm nôi, kết bạn ở chợ phiên và nhắm mắt xuôi tay cũng trong tiếng khèn đưa lối”. Chính những giá trị độc bản thiêng liêng và sức sống bền bỉ ấy đã đưa nghệ thuật khèn của người Mông trở thành Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia.

Ở một gam màu khác của bức tranh văn hóa, người Cao Lan qua bao thế hệ vẫn gìn giữ chiếc trống Sành - nhạc cụ độc đáo kết tinh từ đất mẹ. Không giống trống gỗ thông thường, thân trống Sành được chế tác từ mì từ đất sét nung nguyên khối, thắt eo ở giữa và diễn tấu bằng dùi tre cong hoặc bằng tay tạo nên âm sắc trầm hùng. Chính sự khác biệt ấy đã làm nên sức hấp dẫn riêng của loại nhạc cụ này, trở thành dấu ấn văn hóa độc đáo của người Cao Lan giữa kho tàng âm nhạc dân gian các dân tộc Việt Nam. Bà Vi Thị Sửu, phường Mỹ Lâm cho biết: “Trống Sành vốn là nơi ngự trị của thần linh, giữ vị trí đặc biệt cấu thành không gian thiêng của

các nghi lễ cầu mưa, cầu mưa. Tiếng trống không đứng riêng lẻ mà dẫn dắt lời Sinh ca, hòa cùng thanh la, chũm chọe và các điệu múa truyền thống, tái hiện sinh động đời sống lao động, tín ngưỡng của cộng đồng”.

Nếu khèn Mông kiêu hùng, trống Sành trầm mặc thì đàn Tính của người Tày lại mang vẻ đẹp dung dị, thắm sâu. Chiếc đàn mộc mạc có bầu vang làm từ nửa quả bầu khô, cần gỗ thanh thoát và những sợi dây tơ dều dài, khi gảy lên hóa thành thanh âm trong trẻo như tiếng suối ngàn, ấm áp như bếp lửa nhà sàn đêm đông. Thế nhưng, đàn Tính chỉ thực sự thăng hoa khi hòa cùng lời Then. Nếu Then là câu chuyện về cội nguồn, khát vọng sống và tình yêu quê hương thì tiếng đàn chính là mạch cảm xúc dẫn dắt câu chuyện ấy. Sự hòa quyện giữa lời ca và tiếng đàn đã tạo nên một không gian điện xướng độc đáo, góp phần đưa “Thực hành Then của người Tày, Nùng, Thái ở Việt Nam”, trong đó có Tuyên Quang được UNESCO ghi danh Di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại.

Theo đồng chí Nguyễn Trung Ngọc, Giám đốc Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch: Khèn Mông, trống Sành, đàn Tính hay nhiều nhạc cụ truyền thống tuy khác nhau về âm sắc, hình dáng nhưng đều chung một sứ mệnh: Lưu giữ lịch sử, tín ngưỡng, tri thức dân gian và hồn cốt văn hóa của mỗi tộc người.

Hòa vào nhịp sống đương đại

Khi cộng đồng giữ lửa, thế hệ trẻ tiếp bước và công nghệ trở thành cánh tay nối dài của văn hóa, nhạc cụ truyền thống không chỉ còn hiện diện trong kỷ lục hay lễ hội, mà đang từng ngày hòa vào nhịp sống đương đại nhưng vẫn vẹn nguyên hồn cốt dân tộc.

Ở nhiều bản làng, không ít nghệ nhân vẫn lặng thầm gìn giữ mạch nguồn văn hóa. Nghệ nhân Thò Chữ Địa (xã Khâu Vai) đã

có gần nửa thế kỷ gắn bó với cây khèn. Trước nguy cơ lớp trẻ ngày càng xa rời nhạc cụ truyền thống, ông mở các lớp truyền dạy miễn phí, trực tiếp hướng dẫn hàng trăm học viên. Từ những em nhỏ chưa biết cầm khèn, nhiều người nay đã trở thành hạt nhân văn nghệ. Còn tại xã Phú Lương, nghệ nhân Sâm Văn Đạo không chỉ truyền dạy và thực hành nghệ thuật dân gian Cao Lan, anh còn là một trong số ít nghệ nhân hiện nay nắm giữ kỹ thuật chế tác trống Sành cổ. Gần 50 chiếc trống do anh tạo tác đã trở thành nhịp cầu lan tỏa âm sắc văn hóa Cao Lan, đưa thanh âm di sản đến với công chúng trong và ngoài nước thông qua các hoạt động văn hóa, du lịch và giao lưu quốc tế.

Từ nền tảng mà thế hệ cha ông dày công vun đắp, lớp trẻ hôm nay đang viết tiếp câu chuyện mới cho nhạc cụ dân tộc. Lớn lên cùng tiếng khèn nơi Cao nguyên đá Đổng Văn, Ly Mí Cường - sinh viên Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam đã đưa âm nhạc dân tộc bước ra sân khấu quốc tế khi xuất sắc giành giải Nhất cuộc thi Tìm kiếm tài năng âm nhạc trẻ tại Học viện Âm nhạc Chiết Giang (Trung Quốc) và Quán quân hạng mục Nhạc cụ dân tộc tại Cuộc thi Âm nhạc Quốc tế Trung Quốc - Singapore năm 2024. Không dừng lại ở đó, Cường còn thành lập ban nhạc dân gian đương đại, đưa tiếng khèn Mông hòa quyện cùng âm nhạc điện tử và nhạc trẻ, tạo nên những giai điệu mới mẻ, hấp dẫn giới trẻ nhưng vẫn giữ trọn hồn cốt và bản sắc văn hóa dân tộc.

Ở một hướng đi khác, nghệ sĩ Xuân Hữu, xã Bắc Quang đã chọn không gian số làm nơi lan tỏa giá trị văn hóa truyền thống. Hơn 15 năm gắn bó với việc truyền dạy hát Then, đàn Tính, anh xây dựng các kênh “Xuân Hữu Đàn Tính” trên YouTube và TikTok, thu hút hơn 70 nghìn lượt theo dõi. Qua những video mộc mạc ghi lại tiếng đàn Tính, lời Then cùng cảnh sắc núi rừng, di sản được kể bằng ngôn ngữ gần gũi, sinh động và hấp dẫn hơn với công chúng trẻ.

Nếu không gian số mở rộng biên độ lan tỏa của di sản thì trường học chính là nơi vun đắp những hạt mầm kế cận. Năm học 2025 - 2026, toàn tỉnh có 1.053 trường học với 81,56% học sinh dân tộc thiểu số. Từ nền tảng văn hóa giàu bản sắc ấy, ngành Giáo dục đã đẩy mạnh mô hình “Trường học gắn với di sản”, đưa dân ca, dân vũ, dân nhạc vào giảng dạy và hoạt động ngoại khóa; đồng thời mời nghệ nhân trực tiếp truyền dạy kỹ năng diễn tấu, giúp học sinh hiểu và tự hào hơn về văn hóa dân tộc mình.

Từ bản làng đến trường học, từ sân khấu đến không gian số, nhạc cụ dân tộc đang hiện diện ngày càng sâu đậm trong đời sống đương đại. Những sự kiện như Lễ hội Khèn Mông ở Đổng Văn hay các sản phẩm du lịch trải nghiệm gắn với Then, đàn Tính, trống Sành đang từng bước chuyển hóa di sản thành nguồn lực phát triển kinh tế và du lịch. Khi được nuôi dưỡng trong đời sống cộng đồng, những thanh âm ngàn xưa không chỉ lưu giữ ký ức văn hóa mà còn kiến tạo những giá trị mới. Đó cũng là cách bản sắc dân tộc tiếp tục lan tỏa, bền bỉ bởi nhịp sống để trường tồn cùng thời gian ■

tiết rất “đời”. Đó là sự khỏe khoắn, rắn của những đứa trẻ sớm quen lao động... bé Mấy “thấp đậm, tròn lẳn”, Mí Vu... ng đồng, đi đứng nhanh nhẹn”, hay về... “khắc khổ” của Mí Già phản ánh cái... ào khó của gia đình. Đặc biệt, trang... c tuyến thống như bộ quần áo tà pù... u chàm của cậu bé Mông, chiếc váy áo... cảm nức nở của bé Đa được ông đưa... trang sách không chỉ để miêu tả, mà... thành những cột mốc văn hóa, định vị... sắc dân tộc độc đáo cho nhân vật.

Về hành động, trẻ em trong truyện của... uyễn Trần Bé không chỉ biết vui chơi... nhiên mà còn sở hữu những kỹ năng... n tón tuyệt vời. Bé Mấy “nhành thoăn... ắt” leo lên vách đá nhọn hoắt chặt củi, Mí Vu để dàng nhận biết các loại cây... g chỉ ra sự hòa hợp giữa con người và... n nhiên núi rừng. Nhân vật Tuấn trong... y hệ lên núi, từ một cậu bé thành thị bở... ẽ, nhứt nhát đã trưởng thành, dũng cảm... sau chuyến trải nghiệm miền núi. Qua... ảng hành động sẽ chia từng hộp sữa, ... cùng nhau vượt qua nỗi đau mất mát... trận lũ quét, tình bạn và tình gắn kết... ồng đồng của trẻ em vùng cao hiện lên... ẹp.

Nhà báo, nhà văn Nguyễn Trần Bé, ở góc độ của một phóng viên dân thân... một người dệt nên khoảng trời riêng... ảng văn học, ông vẫn vẹn nguyên một... lòng son sắt với mảnh đất và con... ời Tuyên Quang. Không ồn ào, phô... ồng mà bình dị, chân thành, như tiếng... n Mông gọi bạn, như ngọn gió núi... n Chu đối chiếu, có sức hấp dẫn kỳ lạ, ... ậu lại trong lòng người đọc những... ảng lặng sâu lắng về tình yêu thương... giá trị nhân văn cao cả ■

Cuốn sách là một câu chuyện vừa đau đớn vừa đẹp đẽ, giúp đứng dậy sau biến cố, yêu thương sau tổn thương.

Những con chữ lập lánh

Truyện ngắn: LÊ THỊ HỒNG NHUNG

THỨC dậy sau giấc ngủ ban trưa, nhìn lên vách thấy đồng hồ vừa điểm một giờ chiều, bà Thoan kẹp lại mái tóc hoa râm, lấy trong học tủ mấy quyển sách, vở ô li, bút, thước đem trải lên cái bàn giữa nhà. Như một học trò chăm chỉ trước giờ vào lớp, bà ngồi xuống ghế xem lại bài tập đã làm, miệng ê a đánh vần; gặp từ khó, bà loay hoay nhớ lại cách đọc sao cho đúng. Những nếp nhăn trên trán bà đã nhiều, bây giờ lại càng nhăn tít lại, trông vất vả và khốc nhọc như đang dùng sức nâng lên vật gì nặng nề lắm.

Một lát nữa thôi cháu ngoại bà sẽ đến. Cô bé tên Duyên, đang học lớp 6. Mấy tháng gần đây cứ đến cuối tuần là nó sẽ qua nhà dạy bà ngoại học chữ. Tuổi còn nhỏ nhưng Duyên rất ra dáng cô giáo, nó giảng bài từ tốn, kiên nhẫn. Bà ngoại lớn tuổi, học chậm lại hay quên nhưng nó không than phiền lấy một tí. Lúc lắc hai bím tóc, nó cầm tay bà khích lệ động viên.

Quãng đời xưa qua lâu lắm rồi nhưng mỗi lần hồi nhớ bà Thoan lại buồn. Nhà nghèo, sống cảnh nay đây mai đó, vừa học hết bảng chữ cái, bà phải theo cha mẹ gồng gánh đời nhà. Đến nơi ở mới chưa quen thầy quen bạn lại phải xách gói dọn đi thêm lần nữa. Cuộc sống lao động cực nhọc, chạy ăn bữa đói bữa no. Mười tám tuổi bà Thoan lấy chồng, mười chín tuổi sinh con gái đầu lòng, một năm sau sinh thêm đứa thứ hai, con chưa kịp lớn thì chồng bệnh nặng qua đời, nghèo khổ bất hạnh cứ thế ập xuống đầu, quay cuồng mưu sinh nuôi con, dự định đi học chữ của bà đã cứ thế lùi xa tít tắp.

Nhiều lần đi làm đồng về, thấy hai đứa con gái ngồi trước nhà chụm đầu dán mắt lên cuốn sách nát nhàu, vừa đọc vừa khúc khích cười, bà ứa nước mắt vì mừng cho con, mà cũng đắng đót cho phận mình nhiều nỗi. Có một tối, ba mẹ con đắp tấm chăn mỏng nằm trên cái giường cặp kênh, bà Thoan thủ thì nhờ hai con kèm cặp cho mình, không cần chỉ bày nhiều, giúp bà đọc được là bà mãn nguyện rồi.

Hai đứa con gái thương mẹ, phân công nhau dạy mẹ học đọc. Những quần quật làm lụng cả ngày, tối về cả người mỏi nhừ, ngồi ghép vào một lúc là hai mắt bà đứu lại. Học chữ là công việc mất thời gian và cần sự kiên nhẫn, nhất là với người đã trưởng thành. Nhớ được một mặt chữ, nhưng sau vài bữa chạy chợ là bà quên sạch, phải ì ạch học lại. Mấy lần như vậy bà đâm nản, cuộc sống trăm thứ lo toan, bà ngâm ngùi cất quyển vở tập viết vào ngăn tủ, buồn bã nghĩ chắc phận mình phải chịu cảnh mù chữ suốt đời.

Năm tháng chậm rãi trôi đi. Dưới sự bao bọc của bà, hai đứa con lớn lên, học hành đến nơi đến chốn. Người con gái đầu đi làm xa, lấy chồng trên thành phố. Việc làm ăn thuận lợi nên bao giờ về nhà mẹ, cô cũng sắm sửa

Minh họa: BÍCH NGỌC

cho bà Thoan bao nhiêu là thứ. Dúi tiền vào tay mẹ, cô dặn dò bà đừng tần tảo nữa, một mình vất vả nuôi hai chị em cô thành người, bây giờ là lúc bà nghỉ ngơi, sống cuộc đời an nhàn no đủ. Cô con gái thứ hai lấy chồng gần. Nhà cô cách nhà mẹ một trăm cô rông, nấu món gì ngon cũng múc ra bát bảo con bưng qua cho bà ngoại.

Không còn cảnh làm đồng chạy chợ như ngày xưa, bà Thoan rảnh rang hơn. Nhiều đêm nằm thao thức trong gian nhà vắng, gác tay lên trán bà ngẫm ngợi về cuộc đời cực nhọc của mình. Bao nhiêu năm ròng, điều khiến bà khổ tâm, canh cánh nhất vẫn là chuyện bán thân mù chữ. Nỗi đau ấy không giống nỗi đau trong xương cốt vẫn hành hạ bà những lúc trở trời, nó ở đâu đó trong ngực, trong bụng, ngày qua tháng lại mỗi lúc một quặn thắt, nhức nhối hơn. Chạy không nổi, bà Thoan bực bực cảm giác kia với một người bạn buôn. Người ấy nghe xong cười khùng khục, bảo bà không biết chữ mà vẫn nuôi được con, vẫn làm ra tiền, vẫn sống khỏe mạnh, hơn nửa đời người đã như thế rồi, sao tự đứng hôm nay lại đa sầu đa cảm đến vậy. Bà Thoan lặng im không đáp, biết rằng nỗi khổ tâm ấy, những ai không ở trong cảnh ngộ của bà không bao giờ hiểu được.

Mấy tháng trước, nhân lúc đứa cháu ngoại bưng cho bát canh xương, Bà Thoan kéo nó lại, hỏi dò:

- Bé Duyên của bà học giỏi nhất lớp, được làm lớp trưởng có phải không?

Con bé toan gật đầu, nhưng nhớ lời mẹ dạy từ hồi còn nhỏ xíu là phải khiêm tốn, nó hắng giọng đáp:

- Không giỏi nhất đâu bà ạ, có nhiều bạn học tốt hơn con mà.

Bà Thoan vuốt tóc cháu, thủ thủ:

- Hôm nào không có bài vở gì, con qua đây dạy bà học chữ nhé. Bà chậm hiểu lắm, con có chịu giúp không?

Con bé vòng hai tay ôm bà, đồng ý ngay. Thế là từ đó giao kèo giữa hai bà cháu được thiết lập. Mỗi chiều cuối tuần, Duyên sẽ sang nhà ngoại giúp bà tập đọc, tập viết. Nó bắt chước phương pháp của thầy cô giáo trên lớp. Trước buổi học sẽ kiểm tra miệng, sau buổi học sẽ giao cho bà bài tập về nhà, vài tuần lễ sẽ có bài kiểm tra đột xuất.

Đi qua những buổi học đầu tiên vất vả, như chiếc xe đã có đà chạy, bà Thoan tiến bộ dần dần. Khi đã ghép được các chữ đơn giản, bà phấn khởi lắm. Trong gian nhà nhỏ vọng ra những tiếng ê a đều đều, đôi khi có cả tiếng cười khúc khích lúc hai bà cháu đùa nhau. Biết con gái giúp bà ngoại học chữ, mẹ Duyên rất ủng hộ. Nhớ lại ngày xưa lúc còn ở trong căn nhà tranh, đêm đêm hai chị em dạy mẹ tập viết dưới ánh đèn dầu, trong lòng cô dâng lên nỗi buồn lẫn một chút tự trách.

Bà Thoan tự học gần nửa giờ thì nghe trước sân có tiếng chân chạy huỳnh huỳnh.

huych. Vừa bước qua cửa, cô bé Duyên đã ào về phía bà như cơn lốc, dúi đầu vào ngực bà làm nũng. Bà Thoan vuốt tóc đứa cháu, mắng yêu mấy câu, dặn nó đi đứng cho đàng hoàng rồi xuống bếp bưng lên bát chè đậu đen chan nước cốt dừa thơm phức. Đặt bát chè lên bàn, bà âu yếm nói:

- Ăn đi con, dưới bếp còn nhiều. Ăn rồi dạy chữ cho bà nhé, cô giáo của bà.

Cô bé Duyên cười khúc khích, múc chè ăn ngon lành. Nó gõ cái muỗng vào thành bát, thủ thủ tâm sự:

- Sau này lớn con sẽ làm cô giáo, bà ạ.

Bà Thoan đang gọt bút chì, khẽ gật đầu:

- Con có năng khiếu lắm, nhất định sẽ thành cô giáo dạy giỏi.

Con bé lại cười, đôi má phúng phính ửng hồng như trái đào. Ăn hết chè, nó xuống bếp vớt bát vào chậu rồi chạy ào lên nhà trên. Thấm nước bọt lật sách soạn soạn, nó vừa nói vừa lắc lắc hai bím tóc:

- Hôm nay con sẽ dạy bà ghép các chữ phức tạp hơn nhé. Sau đó con sẽ đọc chính tả cho bà viết, bà viết thạo rồi con sẽ dạy bà tập làm văn, luyện từ và câu như các em học trò Tiểu học vậy.

Bà Thoan ngồi nghiêm trang, cây bút chì lăm lăm trên tay, mím cười nhìn đứa cháu ngoại, trong đôi mắt in hằn dấu thời gian ngập tràn quyết tâm và tru mến.

Thời gian cứ thế trôi qua, sau mấy năm vất vả luyện rèn, dưới sự kèm cặp của cháu ngoại và sự cố vũ âm thầm của con gái, bà Thoan đã đọc thông viết thạo. Nỗi mơ ước bao lâu, quá nửa cuộc đời trở thành hiện thực, bà Thoan nghe lòng mãn nguyện như có dòng suối mát lành chảy qua.

Cô bé Duyên lớn lên, suốt thời học sinh vũng vàng giữ vị trí đứng đầu. Ước mơ thưở nhỏ dần lớn dần Duyên thi vào Đại học Sư phạm. Tốt nghiệp với tấm bằng loại giỏi, cô trở về quê nhà làm cô giáo trường làng, dạy dỗ diu dắt em thơ như ngày xưa các thầy cô giáo đã diu dắt mình. Cuối tuần rảnh rang Duyên đến thăm bà ngoại, tiếng nói tiếng cười cô làm vui cho gian nhà vắng. Bà Thoan giờ đã già nhưng vẫn còn minh mẫn, trong căn phòng khách, chiếc kệ gỗ trang trọng đặt ở một góc sạch sẽ, trên ấy xếp đầy những cuốn sách, dày có, mỏng có, mỗi ngày đều được bà Thoan lần giở, lau chùi cẩn thận.

Lật một trang sách, bà Thoan nhắm mắt đọc trong nỗi mê say, thành kính. Với bà, mỗi con chữ đều có sức hấp dẫn và chứa đựng những bí mật riêng, tất cả hóa thành ánh sáng chiếu rọi đem đến tối tăm bà từng mắc kẹt. Những con chữ ấy luôn lập lánh, nhấp nháy cười với bà; đáng yêu, rộn rã như đứa cháu nhỏ bà hằng yêu mến... ■

ĐỖ HUY CHÍ

Góc bể chân trời

Em ơi góc bể chân trời
Mắt người ngàn dặm xa xôi lại gần

Mùa đi để lại dấu chân
Thuở hồng hoang bãi sông Ngân lở bồi

Tiếng chim bắn tia ngang môi
Kìa kìa, một nốt sao rơi thật trầm

Buông vào lòng đất lặng câm
Bao nhiêu năm tháng thanh xuân bật chồi

Em ơi góc bể chân trời
Lại gần ngàn dặm xa xôi mắt người...!

NGÔ ĐỨC HÀNH

Mã Pì Lèng

Tôi đứng ở độ cao 1.200 mét
phía dưới vực sâu
trên trời mây bay
lưng chừng đường Hạnh phúc

Nơi sống mũi con ngựa rừng
tôi nghe tiếng thở triệu triệu năm về trước
trong một lần trời cao thách đố
đất giận hờn thành đá ở Đồng Văn

Mùa này mặt trắng rừng
trắng không còn gì để trắng
đường lên hạnh phúc chưa bao giờ bằng phẳng
Mã Pì Lèng nắm sương khói trong tay

Tôi đến con dốc này
nhớ những con người đã từng nằm lại
linh hồn họ quấn quanh hay hóa thân trong đá
nơi ai từng check - in?

Đến Mã Pì Lèng nghe khúc nhạc rừng
tổ khúc mùa xuân có thì thầm lời đá
chợt tình Khâu Vai mở hẹn thề trước hạ
núi ngút trời sao tên gọi Hà Giang?

Sông Nho Quế biếc xanh
đâu dễ dàng nhận ra màu ngọc bích
Mã Pì Lèng dốc cao dựng ngược
khát khao trải mùa.

TRẦN VĂN LAN

Cha

Chiều nay về lại bên cha
Nhà mình bỗng lạ đường xa hóa gần
Rêu vàng dắng dít quanh sân
Hoa cau trắng rụng quây quần gốc cau
Bèo xanh phủ kín ao sâu
Cá không đập động cần câu gác bờ
Thoảng nghe chim hót sững sờ
Chiếc lồng treo ở hiên nhà gió lay
Quần cờ nhớ lắm bàn tay

NGUYỄN QUỐC TRÍ

Mưa đông

Những cơn mưa không tuổi nhớ đông
Những cơn ốc vặn mình thành ốc
Những bầy cua ngang ngược thành cua
Mình bao giờ cũng là ngày xưa.
Quảng vào nước những loài hoa buồn héo
Vực vào mưa hong hồng nụ cười
Hồn nhiên hời, mưa đông không tuổi
Cứ đi đi, cô bé lọ lem à.
Tôi còn ở lấc lư cô ọt
Ướt cánh chuồn kim tí tẹo thôi
Này nhé, cô rôm kia đừng cắt
Tôi vẫn cùng trâu thả sáo về.
Tắm một đồng mưa thoát phồng phao
Thoắt bé bỏng trong mắt nhìn cô bé
Bay biến hết những bóng bay hồn tui
Lịm vào đồng mưa nhớ mưa quên.

Minh họa: NGỌC AN

ĐOÀN TRUNG PHONG

Tháng Sáu yêu thương

Ta gửi một lời cho tháng Sáu yêu thương
Là vạt nắng vàng bên ô cửa nhỏ
Là bầu trời trong veo hòa tiếng gió
Những miên man lẳng lại giữa trưa hè...!

Tháng Sáu dài vời vợi khắp đường quê
Chút yên bình cây phượng già thấp lưa
Bờ sông cong, cánh đồng như dải lụa
Đất nồng lên mưa bất chợt vội vàng

Tháng Sáu ve đã lặng khúc thổ than
Sân trường nhớ bóng ai buồn đến lạ
Nắng vổ về rải hương vào mắt lá
Chưa nói gì kỷ niệm buổi đầu tiên

Ta nghe trong tháng Sáu thật dịu hiền
Mùa thi đầu đây, trang vở nhòe nét chữ
Những vòng quay vệt tròn cùng quá khứ
Cử nao nao như giấc mộng quay về.

Ấm trà, giá bút còn đây thế mà
Quyển Kiều ngắt giờ câu thơ
Đọc điều gia huấn con chờ mồi mây
Giơ cao đánh khê những ngày
Tóc hoa râm bỗng mất cay lệ nhà
Biết rằng trong cõi người ta
Hợp tan, tan hợp vậy mà xót đau
Ước rằng trong cuộc bể dâu
Lần rơi theo để nhẹ đau nỗi đời.

ĐẾN VỚI BÀI THƠ HAY

*Bay lên
thế hệ trẻ Việt Nam*

Dòng máu nóng thấp lên niềm tin
Bao khát khao bao đam mê bùng cháy
Nhìn thế giới bao đổi thay
Hãy gắng lên hỡi thanh niên Việt Nam

Triệu khối óc với muôn bàn tay
Bao quyết tâm bao hân hoan chờ đón
Nhìn đất nước còn khó khăn
Hãy vượt lên hỡi trái tim Việt Nam

Hãy tung cánh bay xa đi ngàn phương
Hãy xóa hết tháng năm nhọc nhằn
Cho làng quê thành phố vang câu cười
Cho cuộc đời tươi vui trong nắng mới

Hãy dốc sức vươn lên xây ngày mai
Hãy giữ lấy dấu xưa mái đình
Cho Việt Nam mãi sáng tươi đẹp giàu
Cho mọi người hát khúc yêu nhau.

NGUYỄN LÃM THẮNG

MỖI trang sử của dân tộc Việt Nam đều được viết nên bằng dòng máu nóng và trái tim quả cảm của biết bao thế hệ. Hôm nay, trong không khí đổi mới và hội nhập sâu rộng của đất nước, những vần thơ của nhà thơ Nguyễn Lâm Thắng trong tác phẩm "Bay lên thế hệ trẻ Việt Nam" vang lên như một khúc tráng ca, một lời hiệu triệu đầy tự hào gửi gắm đến những chủ nhân tương lai của đất nước.

Ngay từ những dòng thơ mở đầu, tác giả đã chạm vào sợi dây xung kích của thanh niên bằng một nhịp điệu dồn dập, mạnh mẽ: "Dòng máu nóng thấp lên niềm tin/Bao khát khao bao đam mê bùng cháy". Hai chữ "máu nóng" chính là biểu tượng của sức trẻ, của lòng nhiệt huyết tràn trề chưa bao giờ với cạn. Đứng trước một "thế giới bao đổi thay" với những thời cơ và thách thức đan xen của cuộc cách mạng công nghệ, lời gọi "Hãy gắng lên hỡi thanh niên Việt Nam" vang lên vừa như một lời động viên, vừa là mệnh lệnh hành động từ trái tim. Tác giả đã khéo léo kết nối sức mạnh cá nhân vào sức mạnh của tập thể bằng hình ảnh "Triệu khối óc với muôn bàn tay". Sự đồng lòng, quyết tâm ấy chính là chìa khóa để thế hệ trẻ nhìn thẳng vào thực tế "đất nước còn khó khăn" mà không hề lùi bước, dũng cảm vượt qua mọi rào cản để kiến tạo giá trị mới.

Khát vọng của tuổi trẻ không dừng lại ở những suy nghĩ nội tại, mà cần được hiện thực hóa bằng hành động dẫn thân. Ý thơ "Hãy tung cánh bay xa đi ngàn phương/Hãy xóa hết tháng năm nhọc nhằn" mở ra một không gian bao la, nơi người trẻ Việt Nam tự tin bước ra biển lớn, mang trí tuệ và bản lĩnh thi thố với bạn bè quốc tế. Phần thưởng cho sự dẫn thân ấy vô cùng ngọt ngào: là nụ cười rạng rỡ từ làng quê đến thành phố, là một cuộc đời tươi vui ngập tràn nắng mới. Đó chính là bức tranh về một Việt Nam tự cường, thịnh vượng được tạo dựng từ chính đôi bàn tay và khối óc của thanh niên.

Thế nhưng, điều làm nên chiều sâu giá trị của bài thơ, và cũng là thông điệp cốt lõi trong thời kỳ hội nhập, chính là lời nhắn nhủ thiêng liêng: "Hãy giữ lấy dấu xưa mái đình". Câu thơ như một khoảng lặng đầy thông tuệ. "Mái đình" - hình ảnh thân thương, hoài niệm - chính là biểu tượng của gốc gác, của bản sắc văn hóa và cội nguồn dân tộc. Giữa bầu trời rộng lớn của thế giới, nếu không bám sâu gốc rễ vào mảnh đất quê hương, cánh chim tuổi trẻ rất dễ lạc lối. Hội nhập chứ không hòa tan; vươn mình ra thế giới nhưng phải mang theo hồn cốt Việt Nam. Chính sự kết hợp hài hòa giữa tư duy toàn cầu và giá trị truyền thống sẽ tạo nên một vị thế Việt Nam "mãi sáng tươi đẹp giàu" bền vững nhất.

Khép lại bài thơ, tác giả hướng trái tim người đọc về một thông điệp nhân văn sâu sắc: "Cho mọi người hát khúc yêu nhau". Suy cho cùng, đích đến cuối cùng của mọi sự phát triển, của sự dốc sức vươn lên xây dựng ngày mai, chính là tình yêu thương và lòng nhân ái. Đó là sự gắn kết giữa con người với con người, là sự sẻ chia và đồng cảm để tạo nên một xã hội văn minh, hạnh phúc.

"Bay lên thế hệ trẻ Việt Nam" thực sự là một khúc ca khải hoàn của thời đại mới. Giọng thơ vừa hào sảng, vừa ân cần như lời cổ vũ, tiếp thêm sức mạnh cho tuổi trẻ Tuyên Quang nói riêng và thanh niên cả nước nói chung. Hãy mang theo dòng máu nóng của cha ông, giữ chặt nét văn hóa của quê hương, và tự tin tung cánh bay xa bằng tình yêu và khát vọng cháy bỏng của mình!

NGHIÊN CỨU - TRAO ĐỔI

Tại lễ công bố Michelin Guide Hà Nội - TP.HCM - Đà Nẵng ngày 4/6/2026 mới đây, Việt Nam có 11 nhà hàng đạt 1 sao Michelin và 193 cơ sở ăn uống khác được vinh danh. Là biểu tượng của đỉnh cao nghệ thuật ẩm thực, sao Michelin là niềm mơ ước của mỗi nhà hàng để họ có mặt trên bản đồ ẩm thực quốc tế, thu hút thực khách từ khắp nơi trên thế giới.

Nhà hàng Upstairs (TP Hồ Chí Minh) mới được trao 1 sao Michelin.

Sao MICHELIN

đỉnh cao của nghệ thuật ẩm thực

■ DUY ANH

Sao Michelin là gì?

Sao Michelin là hệ thống xếp hạng nhà hàng do Michelin Guide (Cẩm nang Michelin) thực hiện. Ra đời tại Pháp năm 1900 bởi Tập đoàn Michelin, nhà sản xuất lốp xe nổi tiếng thế giới, cẩm nang Michelin ban đầu được phát hành nhằm khuyến khích người dân đi du lịch bằng ô tô. Theo thời gian, phần giới thiệu các nhà hàng trong cẩm nang ngày càng được quan tâm và phát triển thành hệ thống đánh giá ẩm thực uy tín hàng đầu thế giới.

Michelin hiện trao ba cấp độ sao. Một sao cho nhà hàng rất tốt trong phân khúc của mình, đáng để dừng chân thưởng thức. Hai sao cho chất lượng ẩm thực xuất sắc, đáng để đi đường vòng nhằm trải nghiệm. Ba sao cho đỉnh cao nghệ thuật ẩm thực, đáng để thực hiện cả một chuyến đi chỉ để thưởng thức.

Ngoài hệ thống sao, Michelin còn có các danh hiệu như Bib Gourmand dành cho những nhà hàng có món ăn ngon với mức giá hợp lý và Michelin Selected dành cho các cơ sở được tuyển chọn vào cẩm nang.

Điều đáng chú ý là sao Michelin không đánh giá sự xa hoa hay mức độ sang trọng của nhà hàng. Một quán ăn nhỏ, thậm chí quán ăn đường phố, vẫn có thể được trao sao nếu chất lượng món ăn đạt đến trình độ xuất sắc.

Là biểu tượng của đỉnh cao nghệ thuật ẩm thực, sao Michelin là niềm mơ ước của mỗi nhà hàng.

Quá trình đánh giá của Michelin

Nhiều người cho rằng Michelin có một hội đồng độc lập tương tự các hội đồng trao giải thưởng quốc tế. Thực tế, việc đánh giá và trao sao được thực hiện bởi hệ thống thanh tra viên chuyên nghiệp của Michelin Guide.

Các thanh tra viên là những chuyên gia ẩm thực được tuyển chọn và đào tạo nghiêm ngặt. Họ làm việc toàn thời gian, đi khảo sát nhà hàng dưới danh nghĩa thực khách bình thường và giữ bí mật tuyệt đối về thân phận. Nhà hàng không biết mình đang được đánh giá, nhờ đó chất lượng phục vụ được ghi nhận một cách khách quan nhất.

Sau mỗi lần khảo sát, thanh tra viên phải lập báo cáo chi tiết. Những báo cáo này được đưa ra thảo luận trong các cuộc

họp chuyên môn của Michelin. Quyết định trao sao không thuộc về một cá nhân mà là kết quả của quá trình xem xét tập thể dựa trên nhiều lần khảo sát độc lập.

Hiện nay, Michelin Guide hoạt động dưới sự quản lý của Tập đoàn Michelin. Người đứng đầu Michelin Guide toàn cầu là Giám đốc Quốc tế của Michelin Guide. Tuy nhiên, người này không trực tiếp quyết định việc trao sao cho từng nhà hàng mà chỉ chịu trách nhiệm điều hành hệ thống đánh giá trên phạm vi toàn cầu.

Uy tín của Michelin được xây dựng từ một quy trình đánh giá chặt chẽ, thống nhất trên toàn thế giới.

Trước tiên, các thanh tra viên sẽ đến nhà hàng nhiều lần vào những thời điểm khác nhau. Việc khảo sát lặp lại nhằm kiểm tra tính ổn định của chất lượng món ăn, bởi một bữa ăn xuất sắc chưa

đủ để bảo đảm nhà hàng xứng đáng nhận sao Michelin.

Trong quá trình đánh giá, Michelin tập trung vào năm tiêu chí cốt lõi: Chất lượng nguyên liệu, kỹ thuật chế biến và khả năng làm chủ hương vị, cá tính, dấu ấn riêng của đầu bếp; sự hài hòa và giá trị của món ăn; tính nhất quán qua nhiều lần trải nghiệm.

Sau khi thu thập đầy đủ dữ liệu, các thanh tra viên sẽ họp, đối chiếu kết quả và thảo luận. Chỉ khi đạt được sự đồng thuận cao, nhà hàng mới được trao sao Michelin. Hằng năm, các nhà hàng đã được trao sao tiếp tục được đánh giá lại. Nếu chất lượng suy giảm, số sao có thể bị giảm hoặc thậm chí bị thu hồi.

Hơn một thế kỷ tồn tại, Michelin đã trở thành chuẩn mực uy tín nhất của ngành ẩm thực thế giới. Giá trị của ngôi sao Michelin không nằm ở một tấm biển treo trước cửa nhà hàng, mà ở sự ghi nhận dành cho tài năng, sự sáng tạo và nỗ lực duy trì chất lượng ở mức cao nhất.

Sao Michelin tại Việt Nam

Mỗi ngôi sao Michelin được xem là một bảo chứng cho sự xuất sắc. Đó cũng là lý do vì sao việc được Michelin vinh danh luôn là niềm tự hào và là mục tiêu mà nhiều đầu bếp, nhà hàng trên thế giới không ngừng theo đuổi.

Tại Việt Nam, Michelin Guide chính thức có mặt từ năm

2023. Chỉ sau bốn năm, ẩm thực Việt Nam đã ghi dấu ấn ngày càng rõ nét trên bản đồ ẩm thực thế giới. Tại lễ công bố Michelin Guide Hà Nội - TP.HCM - Đà Nẵng ngày 4/6/2026 mới đây, lần đầu tiên số lượng nhà hàng đạt sao Michelin tại Việt Nam vượt mốc hai chữ số, với 11 nhà hàng đạt 1 sao Michelin gồm Hà Nội 4 nhà hàng (Gia, Hibana by Koki, Tâm Vĩ, ONVIT); TP. Hồ Chí Minh 6 nhà hàng (Ănăn Saigon, Long Triều, Akuna, CieL, Coco Dining, Upstairs) và Đà Nẵng 1 nhà hàng (La Maison).

Ngoài ra, Michelin Guide Việt Nam 2026 còn vinh danh 193 cơ sở ăn uống, gồm 72 cơ sở đạt Bib Gourmand, 110 địa chỉ Michelin Selected và 3 cơ sở đạt Michelin Green Star về phát triển ẩm thực bền vững. Đây là số lượng cơ sở được Michelin ghi nhận lớn nhất kể từ khi cẩm nang này có mặt tại Việt Nam.

Dù chưa có nhà hàng nào đạt 2 sao hoặc 3 sao Michelin, nhưng số lượng nhà hàng được trao sao tăng từ 4 cơ sở năm 2023 lên 11 cơ sở năm 2026 cho thấy sự phát triển mạnh mẽ của ẩm thực Việt Nam và sự ghi nhận ngày càng lớn của giới chuyên môn quốc tế đối với tài năng của các đầu bếp Việt Nam.

Từ những món ăn dân dã đến các nhà hàng fine dining hiện đại, Việt Nam đang dần khẳng định vị thế là một trong những điểm đến ẩm thực đáng chú ý nhất châu Á ■

**XEM GI
Ở ĐÂU?**

Cuộc phiêu lưu của Nobita đáy biển.

GIẢI trí cuối tuần (13 - 14/6): Rực lửa cùng vòng bảng World Cup 2026, thư giãn với loạt phim truyền giờ vàng trên sóng TTV và trải nghiệm điện ảnh phim bom tấn chiếu rạp tại Lotte Tuyên Quang.

Vòng bảng World Cup 2026: Đây là những ngày thi đấu chính thức đầu tiên của vòng bảng FIFA World Cup 2026 được phát sóng trực tiếp trên VTV (theo giờ Việt Nam):

Sáng thứ Bảy (13/6): Trận đấu giữa đội tuyển Hoa Kỳ và Paraguay vào lúc 08:00.

Sáng Chủ Nhật (14/6): Tâm điểm trận thư hùng giữa ông lớn Nam Mỹ Brazil và Maroc vào lúc 05:00.

TTV Tuyên Quang

- 8h00: Oan gia phòng cấp cứu - Tập 7, 8.
- 10h30: Thế giới song song - Tập 1, 2.

- 12h00: Cạm bẫy - Tập 21, 22.
- 18h00: Ngược dòng thanh xuân - Tập 7, 8.
- 21h15: Duyên ngọc vô khuyết - Tập 10, 11.
- 22h20: Gia đình số 1 - Tập 49, 50.

Lotte Tuyên Quang

- Phim điện ảnh Doraemon: Nobita và lâu đài dưới đáy biển phiên bản mới (mọi đối tượng): 9h30, 16h10, 18h30.
- Bầy xác sống (16 tuổi trở lên): 9h00, 10h00, 11h30, 12h30, 14h00, 15h00, 17h30, 19h00, 20h00.
- Ma Xó (18 tuổi trở lên): 20h30.
- Lâu chú hỏa (18 tuổi trở lên): 9h00, 11h00, 11h50, 13h00, 13h50, 15h00, 16h30, 17h00, 18h30, 20h30

CẢNH TRỰC

Diệp tử tế

Thanh niên dùng bình cứu hỏa cứu người phụ nữ được nhận bằng khen

Anh Phạm Thế Huy Hoàng nhận Bằng khen của Hội Liên hiệp Thanh niên Việt Nam TP Hải Phòng.

BAN Thường vụ Thành đoàn Hải Phòng đã biểu dương khen thưởng anh Phạm Thế Huy Hoàng, sinh năm 2001, đoàn viên Chi đoàn tổ dân phố số 11, phường Dương Kinh, vì hành động dũng cảm sử dụng bình cứu hỏa để khống chế người dùng hung khí tấn công một phụ nữ tại phố Lạch Tray đêm 2-6.

Theo anh Hoàng, rạng sáng 2-6, khi đang đi ăn đêm về, anh thấy một người đàn ông cầm theo hung khí đi ngoài đường, có nhiều biểu hiện không kiểm soát được hành vi.

Nhận thấy người này có thể gây nguy hiểm cho xã hội, anh Hoàng cùng một số người đã vây quanh để phân tán sự chú ý của người này, sau đó đi theo từ khu vực Trường Đại học Hàng hải đến Cung văn hóa Thiếu nhi thành phố.

Đến khu vực trước nhà số 116 Lạch Tray, người đàn ông đứng lại chửi bới. Khi thấy một phụ nữ đi xe máy đến gần và giật mình ngã ra đường, người đàn

ông này tay cầm hung khí quay lại, tiến đến rồi đâm nạn nhân.

"Lúc này tôi cũng hoảng, liền hô hoán mọi người xung quanh vào cứu nạn nhân, thế nhưng không ai vào. Tôi nhanh chóng cởi mũ bảo hiểm ra, cầm mũ bảo hiểm đập vào người đàn ông nhưng người này vẫn không dừng lại. Vì trước đây đã từng có kinh nghiệm cứu hỏa, tôi phi vào cây xăng, lấy bình cứu hỏa ra, xịt thẳng vào mặt người đàn ông đó.

Người đàn ông bị ngạt khí, cầm con dao văng vào người tôi nhưng không trúng. Nhận thấy người đàn ông mất tập trung, tôi cầm bình cứu hỏa đập vào đầu người đàn ông một nhát khiến ông ta bị choáng, rồi bỏ đi" - anh Hoàng kể.

Theo Phó Bí thư Thành đoàn Hải Phòng, hành động dũng cảm của anh Phạm Thế Huy Hoàng là một nghĩa cử cao đẹp, thể hiện rõ tinh thần trách nhiệm, lòng nhân ái và bản lĩnh của tuổi trẻ Hải Phòng.

Người bán vé số phát cơm miễn phí

TỪNG nhận cơm từ thiện nuôi mẹ ốm, bốn năm qua ông Diệp Trung Hải trích tiền bán vé số, phát hàng trăm suất ăn miễn phí trước cổng Bệnh viện Lê Văn Thịnh, phường Bình Trưng Tây, TP Hồ Chí Minh.

Cuối năm 2021, mẹ ông phải nằm viện hơn hai tháng vì bệnh tim và ngã gãy chân. Nhiều ngày, ông sống nhờ những hộp cơm từ thiện xin ở cổng bệnh viện. "Cầm hộp cơm trên tay lúc ngặt nghèo, tôi thấy quý vô cùng nên từ giờ sau này khá hơn một chút, sẽ quay lại đây để trả ơn", ông nói.

Giữa năm 2022, khi sức khỏe mẹ đã ổn định, ông Hải bắt đầu thực hiện lời hứa trả ơn đời của mình. Ban đầu, ông chọn những hôm bán đắt hàng, trích ra 150.000 đồng mua chừng 10 suất cơm chay mang vào viện phát. Khoảng nửa năm sau, số suất ăn mỗi lần phát tăng lên khi ông xen kẽ thêm bánh mì.

Bốn năm qua, ông Hải luân phiên đi dọc các Khoa Nội, Ngoại để phân đều khẩu phần ăn.

Chị Mai, 40 tuổi, đang chăm người nhà chạy thận trong bệnh viện cho biết thường xuyên xin cơm chay của ông Hải rồi chia đôi với cháu gái. "Cơm của ông thường còn nóng, dễ ăn. Với người điều trị dài ngày, bớt được khoản nào hay khoản đó", chị nói.

Đại diện Phòng Công tác xã hội Bệnh viện Lê Văn Thịnh cho biết đơn vị ghi nhận tấm lòng của ông Hải. Bệnh viện luôn phân công lực lượng bảo vệ hướng dẫn, nhắc nhở để các đợt phát cơm của ông diễn ra trật tự, đảm bảo quy định an toàn vệ sinh thực phẩm và không gian điều trị.

Năm ngoái, đang chạy xe trên đường, ông Hải bất ngờ được một phụ nữ chặn lại hỏi thăm. Chị gửi ông hai triệu đồng để góp quỹ nấu ăn và nói mình từng nhận cơm của ông trong những ngày nuôi mẹ ở viện. Dù nay mẹ đã mất, chị muốn tiếp nối sự tử tế ấy.

Cảm số tiền trên tay, người đàn ông 60 tuổi hiểu rằng vòng tròn "trả ơn đời" của mình không chỉ đi một chiều.

Ông Hải phát cơm trước cổng Bệnh viện Lê Văn Thịnh, phường Bình Trưng Tây, TP HCM.

ĐỨC HẢI (Tổng hợp)

TẢN VẤN

Nghe mưa

HOÀI THU

Minh họa: XUÂN ĐỨC

SÁNG nay, biết là trời sẽ mưa nhưng vì có hẹn nên ta vẫn đến quán cà phê ngồi đợi bạn. Chợt kịp gọi cà phê thì trời đã tuôn mưa, bạn không đến được mà ta cũng chẳng thể về. Nhìn những hạt mưa rơi nhanh, đập mạnh và đôi khi xối xả cứ nổi nhau rớt xuống, dai dẳng, cô chủ quán nhìn cười nói với ta: Mưa thế này chắc chị được ôm trọn combo "Cà phê một mình" rồi...

Trong tiếng mưa xen lẫn tiếng nhạc da diết, những ca từ của bài hát Cà phê một mình: "Sáng nay nghe mưa quanh mình/Trời chợt lạnh như mùa đông/Những cơn mưa rơi ở thời"... chậm chậm vang lên. Đường phố nhạt nhòa, mờ ảo, mông lung trong màn mưa trắng xóa. Ta nhắm mắt lại nghe hơi thở của đất trời hòa vào trong mưa. Tiếng mưa rơi đều đều như hòa cùng điệu nhạc buồn, khơi gợi những cảm xúc sâu kín nhất trong tim.

Hình như, mưa có một sức mạnh kỳ lạ là đánh thức những ngày tháng cũ, mang đến cho ta nỗi nhớ về những điều đã qua, những người đã xa. Mưa như đất ta về thời xa xưa, nơi có hiện nhà, mùi đất ẩm và những yêu thương nguyên bản nhất. Mưa không chỉ làm dịu mát mặt đất, mà còn như đánh thức những tầng sâu lạnh lẽo trong tâm hồn ta. Mưa không chỉ thắm

vào đất mà còn thấm vào ký ức, để lại trong ta một khoảng lặng dịu dàng.

Lặng im ngồi nghe mưa trong buổi sáng mùa hè, giữa cuộc sống bận bịu, lòng ta như lắng lại. Ta như chợt trở về thời thiếu nữ nghe tiếng mưa rộn ràng như là sự khởi đầu tình khôi và nguyên

vẹn. Như thế mọi bụi bặm cuộc đời đều được gạt đi, để lại một khoảng trống tĩnh lặng cho tâm hồn được hồi sinh, cho những yêu thương xưa cũ ùa về. Nó khiến lòng ta rung lên những hồi âm khê khàng về tình yêu, hạnh phúc, và cả những điều chưa kịp nói thành lời.

Nghe mưa ta bỗng nhớ về những buổi chiều mưa tĩnh lặng ở quê nhà trong ký ức xa xăm. Nơi đó có cả sự ấm áp lẫn những nhưng nhớ đong đầy. Nơi đó không gian mơ màng thoảng mùi hương thơm mát phả về từ đồng nội. Tiếng mưa rả rích như tiếng hát thầm thì xa xăm vọng về, giống như nhịp rơi chậm rãi của tách cà phê đang nhỏ giọt. Nghe mưa ta chiêm nghiệm lại chính mình, để nỗi buồn trôi đi vào quá vãng và mở lòng đón nhận những ngày tháng an yên hơn.

Ai cũng biết, mưa rồi sẽ tạnh, như mọi điều trong cuộc sống đều đến lúc qua đi. Nhưng dư âm của cơn mưa thì còn ở lại trong mùi đất ẩm, cơn mưa đã rung rinh và trong lòng người - nơi những xúc cảm âm thầm được đánh thức. Và mưa, mưa đã cho ta biết cách đi qua những ngày giông gió bằng sự lặng yên và trong lành của chính mình.

Trong tiếng mưa ta nghe nhịp thời gian chậm rãi như giọt cà phê sánh lại, lớn dần lên trong cảm xúc. Ta chợt nhận ra rằng, trong nhịp sống hiện đại cần lắm những phút thư giãn để đối diện với lòng mình, để lắng nghe cuộc sống, để biết đường nghĩ suy quá vội, đừng sống quá vội. Và ta cũng biết chắc: Minh bước chậm một chút cũng không sao, chậm lại chút để biết chia sẻ, chậm lại chút để tận hưởng cuộc đời

Du Già *miền non cao* vẫy gọi

■ Phóng sự ảnh: QUỲNH CHÂU

Nằm trên cung đường khám phá Cao nguyên đá Đồng Văn, xã Du Già là điểm dừng chân hấp dẫn, thu hút du khách trong và ngoài nước. Với cảnh quan núi rừng hùng vĩ, hệ sinh thái đa dạng cùng những thác nước, khe suối trong lành chảy quanh năm, nơi đây mang vẻ đẹp nguyên sơ hiếm có. Xen giữa núi non là các bản làng của đồng bào Tày, Mông vẫn bảo tồn khá nguyên vẹn kiến trúc truyền thống, nếp sống và bản sắc văn hóa dân tộc. Bên cạnh cảnh đẹp thiên nhiên, sự thân thiện, mến khách của người dân cùng những giá trị văn hóa đặc sắc đã tạo nên sức hấp dẫn riêng cho Du Già, biến nơi đây thành điểm nhấn nổi bật trên hành trình đến với miền cực Bắc.

5

Nét bình yên nơi Homestay Du Già khi chiều xuống (ảnh 1). Khám phá Vườn Quốc gia Du Già, du khách có cơ hội tìm hiểu môi trường sống của loài voọc mũi hếch (ảnh 2). Vẻ đẹp huyền ảo của cung đường Du Già trong sương sớm (ảnh 3). Tháng Ba, sắc đỏ hoa gạo tô điểm những cung đường về Du Già (ảnh 4).

6

4

7

Hát Then, đàn Tính góp phần gìn giữ vẻ đẹp văn hóa truyền thống, thu hút khách du lịch (ảnh 5). Thác Thâm Lương là điểm đến yêu thích với du khách quốc tế (ảnh 6). Chợ phiên Du Già bày bán nhiều nông sản đặc trưng của địa phương (ảnh 7).

MÓN NGON CUỐI TUẦN

Những món ngon từ sấu

■ TIẾN CHIẾN

Mỗi độ hè về, khi những hàng sấu trên phố bắt đầu trĩu quả, cũng là lúc người dân háo hức đón chờ mùa của những món ăn mang vị chua thanh đặc trưng. Không cầu kỳ, sấu chinh phục người thưởng thức bằng vị chua dịu dàng, thanh mát và khả năng làm nổi bật hương vị của từng món ăn. Chính vì thế, từ lâu sấu đã hiện diện trong nhiều món ngon quen thuộc như sấu ngâm mắm, sấu ngâm đường, canh sườn nấu sấu hay vịt om sấu...

Rau muống luộc sấu.

Canh sườn sấu.

Vịt om sấu.

Rau muống luộc sấu
Giữa những ngày nắng nóng, không món ăn nào mang lại cảm giác dễ chịu hơn đĩa rau muống luộc sấu. Người xưa thường gọi món này là “đánh dấm sấu”. Theo thời gian, cách gọi ấy dần được thay bằng cụm từ quen thuộc hơn là “dầm sấu”, nhưng hương vị vẫn vẹn nguyên như thuở ban đầu. Những quả sấu chín tới được dầm trong nước rau muống luộc nóng hổi, tạo nên vị chua thanh tự nhiên. Nước rau từ màu xanh nhạt chuyển sang trong veo, vừa đẹp mắt vừa hấp dẫn. Không cần nhiều nguyên liệu, chỉ với đĩa rau muống xanh mượt và bát nước dầm sấu chua dịu, mùa hè đã trở nên trọn vẹn.

Canh sườn nấu sấu
Nhắc đến các món ngon từ sấu, không thể bỏ qua canh sườn nấu sấu. Những miếng sườn non được hầm mềm, ngọt nước, hòa quyện cùng vị chua dịu của sấu tạo nên bát canh thanh mát, đậm đà. Khi thưởng thức, thực khách cảm nhận

được vị ngọt tự nhiên từ xương thịt, vị chua nhẹ nhàng kích thích vị giác cùng hương thơm đặc trưng của hành lá và mùi tàu. Món canh này có thể dùng cùng cơm trắng hoặc ăn kèm bún đều rất hấp dẫn. Chỉ một bát canh nóng hổi trên mâm cơm cũng đủ làm dịu đi cái oi ả của những ngày nắng gắt.

Vịt om sấu
Khoảng tháng 6 là thời điểm vịt ngon nhất trong năm. Sau mùa chạy đồng, thịt vịt trở nên săn chắc nhưng vẫn giữ được độ mềm béo tự nhiên. Khi kết hợp cùng sấu, vị chua thanh giúp cân bằng độ ngọt của thịt, tạo nên hương vị hài hòa đầy cuốn hút. Nồi vịt om sấu nóng hổi còn được tăng thêm sức hấp dẫn bởi mùi thơm nồng của sả, hành và các loại gia vị. Nước om sảng sảng, đậm đà, quyện giữa vị ngọt của thịt vịt và vị chua dịu của sấu khiến món ăn trở nên đặc biệt hơn bao giờ hết. Mỗi miếng thịt như mang trong mình trọn vẹn hương vị mùa hè, vừa dân dã vừa tinh tế ■